

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
 Published every Friday by the
 LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
 [Incorporated April 28, 1908.]
 "KOVA"
 1815 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LITHUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
 Išėina kas Pėtnyčia Leidžia
 LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SAJUNGOS AMERIKOJE
 Inkorporuota Balaudzio 28 d. 1908
 "KOVA"
 1815 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

Nr. 51.

Philadelphia, Pa., 22 d. Gruodžio (December), 1911 m

Metas VII

ENTERED AS SECOND CLASS MAIL MATTER AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

TURINYS.

Chicagos Taut.	Prieš Kalėdas	609
Kripas	Kaip galėtume be kapitalistų apsieiti	609
Alyras	Paveldėjystė ir prasikaltimas	610
Barabošius	Apie draugijinius idealus	611
J.B-is	Laiškai iš tolimo krašto	612
RUOŽAI		613
APŽVALGA		614
AMERIKA		614
UŽSIENIS		615
DARBININKŲ GYVENIMAS		616
IŠ DRAUGIJŲ GYVENIMO		616
KORESPONDENCIJOS		616
MOTERŲ SKYRIUS:		
	Kodėl moteris neveikia?	617
SAJUNGOS REIKALAI		618

THE LITHUANIAN WEEKLY **"KOVA"** PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

K. VIDIKAS, Editor. —:— A. ŽYMONTAS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES
 in all parts of the World

PRENUMERATA
 visose dalyse sviete

One year	\$2.00	Vieniems metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešioms mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION.

APGARSINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
 Telefonas, Keystone, Main 2958.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš cariską valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su prisilintimu 20c., daugiau imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodama todėl taip pigiai, kad norime praplėsti tarpe darbininkų klases revoliucijoniškas mintis.

Norintieji turēt ši paveikslą kreipkitės į **"Kovos" Administraciją**

VISIEMS NAUDINGA!

Kiešeni's Atlasas viso pasaulio arba žemlapinė knygelė, praėjusio dešimtmečio išleidimas, kuri turi 499 psl., didumo 3 1/2 x 5 1/2. Angliškoje kalboje. Mapos kurios parodo geležinkelius vandenis ir kalnus; Suv. Valstijų status, teritorijas ir kiek state miestų, ir kiek gyventojų state ir atskiruose miestuose, — taip ir viso pasaulio miestų. Kaina \$1.00.

Gaunama pas **M.M. Dovidaitį, 606 E. 3rd st. Wilmington, Del.**

Šiuomi pranešame, jog jau išėjo iš spaudos LSS. 18-leidimas No. 12-as

SOCIJALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI

Parašė K.Kautsky. Iš vokiečių kalbos vertė P.Kovas. Pusl. 55, prekė 20c

Ši knygelė turēt rasti kiekvieno darbininko žmogaus grįtelėj, ir kiekvienas interesuojantis socializmo klausimu, privalo būtinai minėtą knygelę nusipirkti ir perskaityti, nes tik tokius raštus skaitydamos darbininkas žmogus, gali gauti supratimą apie socializmo mokslą ir pažinti dabartinę netikslą išnaudojimo tvarką.

Reikalaujanti minėtos knygelės prisiųskit **"Kovos" Adm.** 20c, o tuoj apturėsite. Agentam nuleidžiama nuošimčiai.

"LIETUVIŲ ŽURNALAS".

Nuo Naujų Metų pradės eiti Naujas Mėnesinis žmonių laikraštis su paveikslais, talpinantis raštus iš įvairių mokslo šakų. Išėis vieną kartą mėnesį. Leidžia P. M. Kaitis ir Co. Kaina tikrai 50c metams. Bus tai pigiausias ir parankiausias žmonių laikraštis, kuris viešon užsiminti tuščiais dalykais, duos skaitytojams, pagal išgalėjimą, daugiausiai dvasiško peno. Pasiskubinkit užsirašyti. Pinigus siųskite šiuo antrašu:

"LIETUVIŲ ŽURNALAS"

1607 N. Ashland Ave. Chicago, Ill.

PUIKI DOVANA KALEDOMS IR NAUJIEMS METAMS!

TIK KA IŠEJO IŠ SPAUDOS

ETIKETA

arba taisyklės, kurių kiekvienas turi prisilaikyti apsiliepiant su kitiems. TURINYS: I. Pasveikinimo būdas. II. Sveikinimasis rankos padavimu. III. Perstatymas ir supažindinimas. IV. Atsilankymas ir svečiavimas. V. Ko atsilankytojas turi vengti. VI. Sėlyntokės pareigos laike svečių atsilankymo. VII. Taisyklės, kurios turi būti užlaikomos laike pasikalbėjimo. VIII. Ko reikia vengti laike pasikalbėjimo. IX. Taisyklės, kurios turi būti pildomos laike valgymo prie stalo. X. Kas turi buti vengsiama laike valgymo. XI. Valgymas su peiliu ir šakutėmis su paveikslu. XII. Kas turi buti pildoma laike baltų. XIII. Kaip elgtis ant gatvės. XIV. Taisyklės, atilankant viešas vietas. XV. Rėdymasis. XVI. Etiketa vedusiams. XVII. Tėvų pareigos linkui vaikų. XVIII. Kaip namai turi buti užlaikomi. XIX. Ko reikia prisilaikyti keltoneje. XX. Įvairios taisyklės. **TOS KNYGUTES KAINA TIK 25c.**

Agentams geras uždarbis. — — — — — Pinigus siųskite šiuo adresu:

Miss M.M Rice :: :: General Delivery, New York, N.Y.

KAS MUMS REIKALINGA?

Mums, Socialistams, reikalingiausia yra juokų laikraštis, su kurio pagalba galėtume pajaukti idėjos priešus ir daugelį kitų dalykų, kurių dabartiniai laikraščiai negali atlikti.

Jeigu jums, draugai, būtų reikalingas toks laikraštis, tai aš išleidinėsiu mėnesinį juokų iliustruotą laikraštį „Satyras“. Todėl siųskite laiškų su pritarimais, pagal kuriuos aš galėsiu spręst „Satyro“ reikalingumą. Jeigu bus pritarėjų, „Satyras“ eis, — nebus — neis. Taipgi bendradarbiai ir piešėjai kviečiami su pritarimais. Prenumeratos už „Satyrą“ tuom syk da nesųskite. :: :: :: :: ::

Jeigu kurie neturite naujų knygelių, kaip tai: „Revolucijos Atbalsai“, „Čenstachavo klioštoriaus slapybės“, „Melės karštingė“, „Knygelė apie atskvrimo ženklus“ ir „Mokslas rankažinytė“, galite gauti pas mane. Vieną knygelių kainą po 15c. vieną, 10 KNYGELIŲ 1 DOLERIS.

Kas per mane užsirašys ant metų vieną iš šių laikraščių: „Kovą“, „Laisvę“, „Keleivį“ ir „Rankpelni“ — tas gaus vieną knygelę dykal.

Adresuokite: **V.JAKŠTYS** 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

000
 YGU
 i Del Viru

sta yra tyk del vyru. ais pasaka kaip gal iznuodijima krauja titu stypribe, pučkus lavima, patrotitu pusles ligas, ruma- ujai igautas lygas, uti išgidomas sava pygyjai. kis jums kodėl jus liti. Knyga ta yra kožnas vedes arba rašita par Daktara, mu tu, specialisku siusta vysai dykai, konverta. Nesiusk varda, ir adresa ant sk mums šendena.

KUPONAS.

Chicago: Prizadieja, aš noriečiau, čena jusa knyga del vyru.

rio ref.); Naminė L.Juška); 10meti- Nuo kada žmonės liustruotas); Pirkti piliečiu (liet. yriai; Pasakaitės; vairūs raštai ir ir pagrąžinimų. dorius. Didumo

uždarbis. riu Dovanų. Chicago, Ill.

avo leidžiamą asiai ir ener

«KOVOS» Agentai.

J. BUKANTIS, 77a Endicot st., Boston, Mass.
 J. STASIULEVIČIUS, 108 N. Wyoming st., Hazleton, Pa.
 A. KUBILIUS, 3423 T st. So. Omaha, Neb.
 M. ŠLIAKYS, Box 581, Forest City, Pa.
 A. ŽILINSKAS, Box 923, Wallingford, Conn.
 J. P. ČEPULIS, 1070 Wyoming av., Pittston, Pa.
 J. MATJOŠAITIS, 120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
 MATT SENKUS, 46 Knox St., Lewiston, Me.
 PETRIKIS, 1514 Ross Ave., Scranton, Pa.
 A. A. REKLAITIS, 234 Wayne St., Jersey City, N. J.
 SIMON KARALIUS, 342 Lenox St., Norwood, Mass.
 P. A. JETULEVIČIUS, Mass. Gen. Hospital, O.P.D. Boston, Mass.
 F. STASIUKELIS, Box 1588, Fitchburg, Mass.
 J. A. TILINDIS, 1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
 A. KALASKY, Box 1306, Renton, Wash.
 A. KAZEKEVIČIUS, P.O. BOX 80, Edwards Ind.
 M. K. ŽVINGILAS, R.F.D. Simsbur Conn.
 P. GLAVECKAS, 635 W. Lombard St., Baltimore.
 J. KALAKAUSKAS, 55½ Green St., Worcester, Mass.
 J. J. VAITKEVIČIUS, 48 Walnut St., New Haven, Conn.
 J. BINDOKAITIS, Henry St. Rochester N. Y.

**50,000
KNYGU
DYKAI DIEI VYRU.**

JAUNI VYRAI SENI VYRAI VIDURAMŽINI VYRAI

Vyrai kurie žada apsivesti— vyrai ligoti— vyrai kurie budamė neprotinti dasileida perviršumą— vyrai nusilpnei, nerviški, sunaikinti ir kurie sulaukie amžio, katram negale pylnai nauduoti priimnoma gamtos.— **vysi tie vyrai tur pareikalauti viena iš tuo knygų.** Ta knyga pasakis kaip vyrai sunaikin sava sveikata, kaip jie igauna ligas ir kodiel jie netur apsivesti budame tame padeime.

Ta knyga teip-gi pasakis suprantamoje kalboje kaip vyrai kurie tur **Užnuodijima kraujo, arba syfilis, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpneima, Abelną pragaišti špeku, Pragaišti gyvybes sky-stimo, Naktinius ni begimus, Rheumatizma, Organiškas liges, Pylva, Kepenu, Pustles ir Inkštu ligas,** gali but galiutiniai išgydyti sava nuomusė, privatnai ir slapta, su mažais kaštais.

Tukstančiai vyru atgava sava tobulą sveikatą, spēkas ir stiprumą per pagėlbą tuos knygos. Ji ira krautuvc žinios ir talpina šiam tykrus slaptības, kurios vyras turi žinoti. Netrotikiet sava piningu mokiedami už prastus, bevertės, vaistus iki kolaik neperskaitisti fitą knygą Ji pasakis kodiel jus kenteti ir kaip galeit galiutiniai išgydyti. Atmink, jog ta knyga yra duodama **VYSAI DYKAI.** Mēs užmokam ir pačta. Išrašik aiskeie sava varda, pavarde ir adresą ant šio kupona ir išsiusk ji muma šendena.

Kuponas dykai gautos knygos.

Siusk ji šendena.

DR. JOS. LISTER & CO.

L. 303, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jusu pasiulimui dykai siunstos knygos ir norėčiau, jog jus išsiustumet man vieną iš tuo knygų.

Vardas ir pavardė.....

Adresas.....

Stejtas.....

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Grazus prie laikrodėlio socialistiškas reteželis su globu, broliškai sveikinančios dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c.

Socialistiški ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paauksuoti—25c; danglaus imantlems nuoldžiamas nuosimtis. Reikalaudami siuskit pinigus kra-sos ženkleliais arba Money Orderiu "Kovos" Administrcija.

**PARANKIAUSIAS DARBO
ZMONEMS LAIKRAŠTIS**

"RANKPELNIS"

Leidžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanijoje. Eina kas 2 savaiti. "RANKPELNIS" stovedamas ant darbininkų reikalų sargybos, rupinasl suteikti žinias apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. "RANKPELNYJE" tilpsta apart žinių ir moksliški straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šitą skyrių rašo įzymesniejie Europos lietuvų rašejai. "RANKPELNIO" kaina: metam \$1.00 pusei metų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

**"Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill
SCOTLAND**

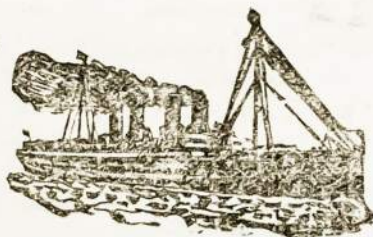
Reikalaudamas numerio pažitūrėti įdėkite stampą už 2c.

Geriausios draugams dovanos, knygos:

PASAULIŲ RATAS. Astronom. aprašymas auulinės sistemos. Su paveiks. Kaina 25c
 MEILES KARŠTLIGE Mintys ir prilyginimai apie meilę. Labai naudinga knygelė visiems, o labiausia merginoms ir vaikloams. . . . . Kaina tik 20c.
 Reikalavimus adresuokite: J.STROPUS, 30 W. Broadway, So. Boston, Mass..

M. Rosenbaum,

**SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.**

Parduoda laivakortes ant gerlausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieta. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikletus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

KOVOS Agentai.

K. DEMIKIS, 41 New Empire st., Wilkes Barre, Pa.
 A. L. REIKAS, 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
 A. J. NERIS, Box 195, Easton, Pa.

Prieš Kaledas.

PRIEŠ Kaledas galima aiškiau matyti kliaisinę kovą, negu šiaip jau kokiame laike. Prieš Kaledas galima matyti biednystę ir skurdą visoje jų nuogybėje, iš vienos pusės, ir — turtus visame jų blizgėjime, iš kitos pusės.

Krautuvės prikimos tos tūkstančiais žmonių, perkančių geriausius daiktus, kokius jie išgali; šimtai žmonių išleidžia milijonus dolerių ant dovanų, pokilių ir «labdaringų» darbų; bet, pažvelgus į kitą pusę, juo labiau matyti nelaimingumas ir beviltingumas.

Eidamas kokio-nors didelio miesto gatvėmis, matai ubagus iš visų pusių: ant kiekvienos gatvės, ant kiekvienos kertės, ties krautuvėmis, ties jų pačių namais, žodžiu sakant, kur nepasisuksi, visur susitiksi su ubagais; tuli iš jų su sulaužytomis kojomis, tuli akli; kiti šlubi: jauni ir seni ubagai vis su ištiestomis rankomis, maldaujantieji išmaldos!

Ar rasis bent vienas šio laikraščio skaitytojas, kuris linksmai jaustųsi, matydamas tuos nelaimingus drebančius šaltame gruodžio ore! Ar rasis bent vienas iš jų, kurio geresni sielos jausmai nesusipurtytų, matant tiek elgetų turtingiausioje pasaulio šalyje, matant tiek šaukiančių išmaldos šalyje, kurioje visko pilna, kurio je visko būtų gana visiems!

Ypatingai pasipiktintina iš daugybės nelaimingų elgetų todėl, kad jie savo laiku buvo gamintojai šalies turtų; bet kadangi jie buvo apiplėšti iš savo darbo vaisių, kuomet jie da buvo jauni ir sveiki, tai dabar jie yra priversti elgetai.

Merginos, dirbančios prieš Kaledas didesnėse krantuvėse, galbut, nori, kad jos niekuomet nebutų gimusios; kadangi dabar, prieš Kaledas, jos turi dirbti ir dieną ir naktį — visados su įtemptais nervais, visą laiką vejamoms skubintis; jos vargu beturi ganėtinai laiko atsilsėjimui; jos yra nuvargintos pervirš ilgų ir įtemptų darbų; jos yra menka apmokamos, — ir dauguma jų neturi vilties nei «almės» pasilaikyti tame darbe. Nes, su atėjimu Kalėdų pasibaigus skubiems darbams tose krantuvėse, jos bus atstatytos. Tai tau ir atlyginimas, tai tau ir užmokestis, tai tau ir Kalėdų dovanos! Darbdavys jas išnaudojo, kuomet jam reikėjo, ir po to jas paleidžia ant dievo valios. Jis pasidarė, kiek tik galėjo, sau pelno iš tų merginų sveikatos ir energijos...

Ne vienos tik merginos, bet ir vyrai šiuo prieškalėdiniu laiku labiau nuvarginami ir išnaudojami, negu kitokiū laiku.

Tuo tarpu turčių sunų ir dukteris, neturėdami ką veikti, rankas sudėję, laukia linksmų Kalėdų, kaip plogos da linksmau laiką praleisti. Kada ateis Kalėdos, nuvargę, persidirbę merginos ir vyrai gulinės, stengdamiesi atgriebti stiprybę, išiekvotą laike prieškalėdinio įtempto, įdukusio skubėjimo, o jų ponai darbdaviai ir darbdavių vaikai linksminsis per savo kalėdinius pokilius, atkartodami aną pasakišką angelų giesmę po Kristaus gimimui: «Garbė ant augštybės Dievui ir ant žemės pakajus žmonėms geros valios!»

Perilgai, drangai ir draugės, jūs tikėjote į jų darbdavių «gerą valią». Jūs nereikalavote trumpesnės darbo dienos, kadangi jūs pasitikėjote ant jų darbdavių «geros valios», manydami, kad jie suteiks jums koki palengvinimą, jų neprispirti. Jūs nereikalavote augštesnio atlyginimo už darbą, nors jūs gilumoj savo širdies žinojote, kad jūs daugiau užsitarnaujate, negu jums duoda; bet kadangi jūs atsidėjote ant jų darbdavių «geros valios», tai jūs laukėte-laukėte ir laukėte uždyką, nieko sau nesulaukdami iš tos «geros valios».

Bet jūs taipgi turite «gerą valią». Tat kodėl jūs neatsidedate ant savęs, kodėl jūs nepasitikite savimi? Kodėl jūs nesunaudojate savo gerą valią jų pačių naudai?

Pastačius tuos klausimus, tarsi jau girdžiu jūsų beviltingą atsakymą ant jų — kad jūs kaip ir jokios galybės neturite prieš jų darbdavius. Telsybė, jūs budami atskiriam nuo kits kito, neturėdami vienybės ryšių, negalite nieko padaryti su savo darbdaviais; kaip to atskira ypata, jūs neturite galybės prieš jų darbdavius. Bet kodėl gi nesusivienyti? Kodėl nesusiorganizuoti vieniems darbininkams ir darbininkėms į unijas, kad pagerinus savo padėjimą, kad apgynus savo darbą ir kad padarius sau malonesnį gyvenimą? Atminkite, jog, budami išsisklaide, nesusivieniję, jūs negalite pasistatyti prieš kapitalistą ir negalite išgauti geresnių darbo ištygų. Pamėgink patsai vienas pareikalauti, kad tau alga pakeltų ar darbo valandas sutrumpintų, o gausi panašų atsakymą: «Jeigu nenori dirbti, tai išei lauk; tu čia man nereikalingas».

Mēs, lietuviai vyrai, esame atsidėję ant darbdavių «geros valios», bet ypatingai mūsų merginos yra atsidėjusios ant jos. Mēs, lietuviai vyrai, esame nepaslinkę linkui pagerinimo savo darbo ištygų, linkui susiorganizavimo į unijas, bet mūsų sesutės da ir už mus kur-kas labiau šiame atžvilgyje atsilikusios. Ką mūsų laimėjome savo nepaslinkumui? Ugi nieko, apart to, kad darbdaviai engia mus, nepaslinkius ir geraširdžius lietuvius, da labiau, negu daugelio kitų tautų darbininkus.

Drangai ir draugės, atminkite, kad šiandieną vienatinė įmonė pagerinimui jūsų buvio yra tai unija. Tad organizuokitės į unijas. Bet atminkite, kad ne unijos išgelbės žmonių nuo viso pikto kapitalistiško surėdymo. Atminkite, kad, tuo tarpu gerindami savo buvį su pagelba unijų, turite prigulėti prie Socialistų partijos ir remti ją. Nes tikta Socialistų partija panaikins šią kapitalistišką sistemą ir įves kitą sistemą, kurioje nebus elgetų, nebus persidirbusių ir skundžiai apmokamų alginų darbininkų, kapitalizmo vergų. Tik socialistiškoje tvarkoje visi žmonės galės turėti smagumą iš gyvenimo; ir kiekvienas gyvens, kad dirbti ir džiaugtis iš gyvenimo, o ne dirbti, kad galėtų pusalkaniai vilkti savo nelaimingos dienas ir skursti be vilties. Tikta socializmo gadynėje įvyks «ant žemės pakajus žmonėms geros valios».

Chicago's Tautininkas.

Kaip galetume be kapitalistų apsieiti?

TULAS airys vieną sykį pasakė, jog nei pusė melagysčių, kurias žmonės pasako apie airius, nėra teisingų.

Nei viena melagystė, kurią nesusipratėliai ir kapitalistai pasako apie socialistus, nėra teisinga.

Melagystės, kurias jie pripasakoja apie socializmą, yra pastebėtinios, įstabios savo ypatybėmis ir įvairumu. Aš noriu čia apie vieną tokią melagystę užsiminti. Tai didelė, keista, milžiniška, negudri ir baisi melagystė. Aš turiu mintyje melagystę apie tai, buk socializmas yra nepraktiškas, kadangi mēs, esą, negalime apsieiti be kapitalistų.

Sukti socializmo priešai tą melagystę suplanavo, idant attraukti darbininkus nuo socializmo. Jie stengėsi ir stengiasi įkalbėti darbininkams, buk šie negalėtų pragyventi be kapitalistų. Ir tokiu būdu randasi nemažai darbininkų, kurie šiaip protauja: «Ar gi mums nereikia kapitalistų, kurie mums duotų darbą ir kurie vestų pramoniją? Kaip gi mēs galėtume apsieiti be jų?»

Aš gi turiu pasakyti, kad mēs be kapitalistų taip-jau gerai galime apsieiti, kaip šuo galėtų apsieiti be blusų.

Nes kapitalistai lygiai tokią-pat geradėjystę atlieka draugėjai, kaip blusos šuniui. Kapitalistai — tai dielės. Jie yra parazitai. Jie nedaro nieko naudingo. Jie vientik kitų darbo vaisius eikvoja.

Jau, kaip to taisyklė, ir dabar kapitalistai neveda ir netvarko patįs savo pramonijų. Daugiausia pramonijas veda ir tvarko samdyti žmonės, tuo tarpu kaip kapitalistai praleidžia savo laiką eikvojime to, ką jie nuo darbininkų išlupa pavidale gryno pelno.

Prasiek Penktąjį Avenue New Yorke, ir pamatysi desėtkus puikių palocių, lešuojančių po milijonus dolerių. Žmonės, kuriems tie palociai priguli, turi taipgi kitus palocius Newporte ir Adirondacks'e. Kas pasakytą apie New Yorke ir tądvięjų miestų palocius, tą-patį galima pasakyti, šiek-tiek mažesniame laipsnyje, apie beveik kiekvieną Amerikos miestą.

Tie žmonės yra kapitalistai. Jie turi turtus, kurių jie neužsidirbo. Milijonai žmonių neturi nieko, kas būtina jiems būtų reikalinga, kadangi kapitalistai turi turtus.

Griežtai sakau, kad mums kapitalistai nereikalingi; atpenč, mums labai reikia nusikratyti kapitalistus, taip kad turtai eitų tiems, kurie tuos turtus uždirba.

Jeigu kuris iš tų kapitalistų turi gabumus vedimui kokios pramonijos, tai tokis gali būti užtikrintas, kad ir socializmo laikuose jis gaus gerą darbą. Mēs neturime sau už jokį mierį nepripažinti jų gabumus arba neduoti jiems tokius darbus, kuriuos jie galėtų tinkamai atlikti. Mēs vientik norime panaikinti jų rolę draugijoje, kaip parazitų rolę.

Neigi jie mums reikalingi, kad duotų mums darbą. Nes, kuomet žmonės turės savo kolektiviškoj nuosavybėje pramoniją, jie turės sau ir darbą savo pramonijose.

V. Kripas iš John Work.

Paveldejyste ir prasikaltimas.

Pirma negu galime suprasti prasikaltimą, turime suprasti prasikaltėlį.

Čia kyla senas-senas klausimas: «Kas tai yra žmogus, jo pradžia ir jo paskyrimas?

Ar jis yra nupuolęs angelas, ar iškilęs gyvulys? Ar jį savo rankomis dievas padarė, ar jis išsivystė iš negyvos (neorganiškos) medegos?

Jeigu žmogus nupuolė, kuomet jis buvo «tobulas» rojaus gyventojas, kaip tad mēs galime tikėtis, kad jis, praradęs tobulumą, pasikeltų iš dabartinių savo žemumų?

Jeigu visų-išmintingiausias, dieviškas, visagalintis sutvertojas negalėjo padaryti geresnių žmonių, kaip dabartiniai — pilni vaidų, vagilų, tamsunų, pusiau-lankiniai, tai, ištikrųjų, kokiu jau būdu paprasti klaidingi vyrai ir moteris galėtų pagerinti tą dievo rankų darbą? Ir ar verta jau būtų ir besistengti tai daryti?

Bet, kaip mēs tikime, jeigu žmogus išsivystė iš negyvos medegos, pereidamas per milijonų milijonus gyvių formų, gyvenusių prie įvairių-įvairiausių aplinkybių; jeigu jis gyvastinga medegos spēka iš negyvos medegos perėjo į gyvą, į paprasčiausią viencėlinį gyvūnėlį; jeigu jis per paveldėjystę (pasekimą nuo savo gimdytojų) ir per savo galybę prisitaikyti prie įvairių ir vis besikeičiančių aplinkybių, pergyvendamas šaltį ir karštį ir kitas dideles gyvasties kliutis, — jeigu jis tikrai po to viso stojosi tokiu žmogumi, kokiu jis yra, ir jeigu mēs skaitomės tokiu būdu ant žemės atsiradę ir išsivystę iki šiandieniniam mūsų augštamui gamtoje, — tai kokis gali būti toksai augštas žmonių giminės likimas, kurio žmonės negalėtų atsiekti? Tikinti evoluciją, sunku mums dabar ir išsvajoti tokius dalykus, kuriuos mūsų tolimesniejie anukai atsieks.

Gal nevisi skaitytojai sutiks su manim kas link žmonių pradžios ir jų išsivystymo, bet jie visi turės sutikti su manim ant vieno punkto — kad mēs negalime kaltinti žmogų už tai, kad jis save sutvėrė ar išsivystė. Ar jis būtų dievo sutvertas, ar jis būtų evolucijos keliu išsivystęs, vienas dalykas aiškus — jis nepasidarė patsai savęs.

Gamta nežino netikėtų atsitikimų — akcidentų.

Gamtoje nėra akcidentų, bei atsitikimų, kurie pasitaikytų gamtoje taip sau išnetyčių. Visi fiziški, protiški bei dvasiški ap-

sireiškimai yra tikrai grandelėmis vieno ilgo, nepertraukiamo lenciuo priežasties ir pasekmės. Nei vienas žmogus neturėtų būti paimtas atskiriam, visai neprigulmingai nuo priežasčių, kurių pasekme jis yra, — nei vienas žmogus neturėtų būti taip atskiriam teisiama nei apie jį taip atskiriam turėtų būti sprendžiama. Jisai yra draugijinis produktas.

Jis neturi nei vienos savo proto ar kuno ypatybės, kuri nebūtų jam tekusi per paveldėjimą ir per aplinkybes.

Mēs privalome daryti išjieskojimus žmogaus praicityje, kad galėtume protingai sau išsiaiškinti jo dabartį.

Reikia tikėtis, kad skaitytojas nesibijo evoliucijos. Ji nei kiek nėra baisesnė gyvūnų gyvenime, negu augmenų. Mēs gėrimės, kad galima buvo laukinę rožę išvystyti į stebėtiną gražybę ir stebėtiną kvapnio rožę; mēs gėrimės, kad iš miškinės obelies, išduodančios rugščius, mažiukus ir netikusius vaisius, galime padaryti, bei išvystyti obelį, nešančią puikius, didelius, skanius obuolius; daugelis žino, kokius stebuklus gamtininkas Burbankas padarė su bevaisiu apelsinu (orendžiu); mums patinka, kad galima išvystyti puikią veislę arklių, balandžių ir net vištų. Kam gi tat mēs turėtume netikėti, kad ir žmogus evoliucijos keliu iš negyvos medegos per nesuskaitomas metų ir gyvūniškų formų eiles darsiekė šiandieninio savo augštumo? Žmogus jau yra žemės gyventojum, jis susidaro iš tos pačios medegos, kaip ir kiti gyvūnai. Kitus gyvūnus, kaip matome, galima pagerinti, tai kodėl gi žmogaus negalima būtų pagerinti? Priegtam žmogui reikia paskatinių ir pagerinimų nemažiau, negu kitiems žemės gyvūnams.

Apie mūsų giminaičius.

Profesorius Haeckle sako: «Žmogaus ir antropoidų — į žmogų panašų — beždžionių kunas yra veik vienokiškas iš kiekvieno svarbesnio atžvilgio. Pas vieną ir pas kitą randasi 200 tų pačių kaulų, sudėtų tokioje-pat tvarkoje; 300 tokių-pat muskulų tarnauja mūsų judėjimams; tokie-pat plaukai apdeingia mūsų odą; antropoidė beždžionė ir žmogus turi tokią-pat keturių kamaraičių širdį; pas vieną ir pas kitą atsibuna kraujo cirkuliacija tokiu-pat būdu; tos beždžionės ir žmogaus 32 dautis yra susodinti tokioje-pat tvarkoje; tie patys seiliniai, kepeniniai ir pilviniai (gastriški) syvai atlieka maisto virinimą; tokie-patys veisimosi organai užtikrina mūsų veislės pratęsimą».

Ant sausžemių (kontinentų), apgyventų juodų žmonių, gorillos ir chimpanzees (beždžionės) taipjau turi juodus plaukus ir juodą odą. Ant sausžemių, apgyventų baltų ir geltonų žmonių, orangai (beždžionės) turi balzgausus, geltonus arba rausvus plaukus ir odą, ir gyvena veik tiek-pat, kiek ir žmonės. Pas orangus pasirodo barzda laike lytiško subrendimo, reiškia, tokiam-pat laike, kaip ir pas žmogų; ir jeigu pas orangus barzda savo spalva skiriasi nuo plaukų, tai skiriasi taip-pat, kaip pas žmogų — barzda esti šviesesnė už plaukus ir niekuomet neesti tamsesnė. Pas orangus taipjau, kaip ir pas žmones, yra ilgagalvių ir trumpagalvių veislės.

Vienas gamtininkas matė beždžionę apalpusią iš baimės, matant artimalis gyvatę.

Beždžionė motina apsikabina savo mirusį kudikį ir rauda ir lieja ašaras.

Beždžionės kraujo galima įčirkšti žmogui, o žmogaus kraują galima įčirkšti beždžionei ir nei vienam nei kitam tas nieko nekens; vienok, jeigu arklio kraujo įčirkšti beždžionei ar žmogui, tai šie iš to mirs; arklys taipgi mirs, jeigu jam įčirkšti beždžionės ar žmogaus kraujo; tokios-pat bus pasekmės, jeigu įčirkšti kits kito kraujo gyvūnams, nesantiems artimoje giminystėje.

Žmogaus kudikis pirm savo gimimo praeina šiuos laipsnius: prasideda, kaip pavienė, paprasta cėlė; paskui pereina į gastrulą (išsivystymo laiptas, kuriame gyvūnai teturi tikrai dvi cėlių eiles, vidurinę ir išlaukinę, iš kurių pasidaro maišelis su viena atvara);

po tam persimaino į kirmėlę; paskui į žuvį su dvikamariniais širdiniais plyšiais ir kiek vėliau su inkstais; po to į šliaužį su trikamarine širdžia, da vėliau, nuo penkto iki septintam mėnesiui, — į šliaužį su tankiais plaukais ir turintį uodegą tokio ilgumo, kaip kad visas kunas.

Tai yra sutrumpinta istorija žmogaus išskillimo augštin evoliucijos būdu. Ir laipsniai, kuriuos žmogaus vaisius pereina motinos yščiujė, yra, aplamai imant, laipsniais, kuriuos žmogus perėjo savo kelionėje nuo žemiausių gyvūnų iki dabartiniam savo augštam stoviu.

«Visi šimtai milijonų žmonių yra, lyg kokie lapai ant vieno medžio, šildomi tos pačios saulės, vilginami to paties lytaus, maitinami tuo pačiu maistu», kaip sako Blatchfordas.

Kiekviena žmogiška esybė turi neišmatuojamai ilgą eilę savo ainių. Ta eilė prasitęsia atgal į nepermatomas laiko ukanas.

Kiekvieno žmogaus gyvenimas yra tai tankiai suauštas audinys iš to žmogaus milijonų ainių siūlų.

Ir ilgame evoliucijos procese nėra nei vieno žingsnio, kur gyvūno ar žmogaus esybė būtų galėjusi kitaip išsivystyti, negu kad išsivystė per įstatymą, veikiantį ant medegos ir spėkos. Nėra nei vieno žingsnio ilgame evoliucijos procese, kur vienodis gyvūnelis ar žuvis, ar šliaužys, ar gyvūlys, ar beždžionė, ar žmogus būtų galėję ar permaintyti gamtos įstatymus, ar padėti jiems veikti, ar jiems pasipriešinti.

Kas daryti su prasikaltimu.

Mūsų taip vadinami «prigimti arba naturališki» prasikaltėliai bei kriminalistai yra arba išgamos, arba žmonės nesveiko proto, arba nelaimingos aukos nedaivyscūnsio proto — įsigimimas atgal į senesnius ir žemesnius žmogaus pavidalus ir charakterius — sugrįžimas prie kokio senoviškesnio ir žemesnio proto ar kūno ar ablejų.

Darvinas, šnekėdamas apie prasikaltėjus, sako, pasiremdamas ant atidžių ir nuodugnių tyrinėjimų, kad žmogų pasodinti į kalėjimą, plakti, alkinti arba kitaip kankinti už kokią prasikaltimą, išliejant ant tokio žmogaus kerštą, yra lygiai taip neteisinga ir žiauru, kaip plakti ir kankinti ligonį ar beprotį. Panašus prasikaltėlio kankinimas yra blėdingas nemažiau draugijai, kaip ir pačiai draugijos keršto aukai.

Daugelis žmonių pasako, kad prasikaltimas tai liga, ir jie mano, buk tuomi pasakymu jau dalykas užbaigtas, išrištas. Bet reikėtų nuodugniai žinoti, koki tai liga, taip kad galima būtų ją pasekmingai gydyti. Mēs turėtume reikalauti nuo tų, kurie teisia žmones ir rėdo šalį, kad jie žinotų priežastis, gimdančias prasikaltėjus; kad jie būtų susipažinę su evoliucija ir su įvairiomis aplinkybėmis, kurios vienos tikrai ir padaro tokį žmogų, kokiu jis yra, ir todėl kitokiu jis būti nei negali. Valdonai turėtų parupinti ekspertus (specijalistus) kilito budo žmones, plataus apšvietimo, giliai susipažinusius su bijologija ir medicina, taip kad tie žmonės galėtų gydyti kriminalistus ir šiaip jau prasikaltėjus, kaip kad dabar yra gydomi bepročiai ir ligoniniai. Piliečiai turėtų išreikalauti, kad būtų išduota tokie įstatymai, kurie panaikintų visas tas aplinkybes ir įtekmes, kurios tveria išgamas ir prasikaltėjus. Prasikaltėlis gali būti įsigimęs į koki savo aini iš gyvūnų ar iš žmonių veislės; gal būti jo protas sužeistas; gal jis nenlnapročiu apsiglėmė; gal jis yra lligonis; gal jis yra nuomarininkas; gal jis priverstas yra nedavalgyti; gal jis nemoka jokio amato ir negali rasti sau darbo; gal, dirbant, jis esti per daug įkaitinamas arba nuodijamas; gal jis fizikai silpnas; gal jam stokuoja išlavnimo; gal jis yra persilpnas, kad suvaldyti savo geidulus, o gal jis yra pertvirtas, kad pasiduoti įstatymams? Visą tai ekspertai turėtų iširti ir sujieškoti tinkamus vaistus prasikaltėlio išgydymui. Jeigu mēs savo kriminalistus ir šiaip jau prasikaltėjus gydytume, užuot juos baudę, tai tuomi-pat mēs pakeltume ne tikrai patį pra-

sikaltėli, bet ir save, savo draugiją, ir išmokinume savo vaikus, kaip reikia gerbti kiekvieno žmogaus gyvastį, gyvenimą ir gerovę.

J. Alyras.

APIE DRAUGIJINIUS IDEALUS.

(Užbaiga).

Vėlesnių laikų istorija gali papasakoti apie du didelius draugijinius judėjimus, iš kurių vienas atsibuvo XVIII metašimtyje ir pradžioje XIX metašimčio, o antras prasidėjo pradžioje XIX metašimčio ir traukiasi dabar. Ir viename ir kitame iš jų yra savotiška ypatybė draugijinio idealo, ir, nors trumpai pažvelgdami į tuos judėjimus iš istoriško materijalizmo pusės, mēs pamatysime, kaip gimsta draugijiniai idealai.

Pirmutinis minėtų draugijinių judėjimų buvo tai viešpataujanti tvarka feodalizmo gadynės su gana atškliai apsibrėžusia naturališka (gamtiška) ekonomija. Feodalizmo tvarka savo laike buvo visai normališkas, protingas apsiarelškimas, nes užtikrino gyventojų miniai pragyvenimą ir apsaugą. Tikrai laikui bėgant, išdirbystės įrankiams labiau išsivystant, kada amatininkystė persikeldama į miestus, atsiskyrė nuo žemdirbystės ir pradėjo gaminti daiktus vis didesniam gyventojų skaitlini ir plotui; kada tarpe pagamintojų ir sunaudotojų stoji vaizbunas, tada feodalizmas tapo trukdytoju ekonominiame gyvenime. Nauja pramonija ir vaizba reikalavo judėjimo laisvės, paliuosavimo kaimiečių nuo dvarininkų, reikalavo pilnos laisvės lenktyniavimui (kompeticijai) ir tt. Vaizbunams rūpėjo suvienyti esančias provincijas į vieną tautišką valstiją, idant jos su savo rubežiniais muitais ir nevienokiais pinigais neapsunkintų vaizbos. Kas pirma buvo laikoma nuodėme, miestų gyventojai to jau dabar neapripažino. Jie pradėjo labiau gerbti žinystę, mokytus vyrus, o ypač teisininkus (juristus). Miestų gyventojai nesutiko ir su tuomi, kad apie valstybės mokesčius, abėną budžetą ir įstatymus sprendžia tikrai centralinė valdzia su savo aristokratija; jie reikalavo ir sau tiesų spręsti apie valstybės valdymą. Tie reikalavimai atsirado dėlto, kad senosios draugijinės formos stovėjo skersai kelią išdirbystės ir pramonijos spėkų išsivystymui. Tiesa, seniau tos formos sutiko su gyvenimo reikalavimais, bet, išdirbystės spėkoms besivystant, jos liko persiauros.

Yra tai didelis skirtumas tarpe draugijinių spėkų ir draugijinių formų. Draugijinės spėkos eina prie to, kad persikeisti ir tapti produktiviškesnėmis (reikia palaikyti didesnis skaičius gyventojų), formos gi, — kad nepersikeisti ir likti konservativiškoms, sustingti. Ir taip, atsitinka, kad anksčiaus ar vėliaus senosios formos palieka už sunkią našta naujomsloms spėkoms ir juo tolyn, juo labyn naujosios spėkos atjaunčia senųjų formų spaudimą. Tas spaudimas gimdo neužsiganėdinimą, ir naujosios spėkos, t. y. nauja kliasa tveria idealą naujai draugijos tvarkai.

* * *

Vidurinės kliasos bei buržuazijos idealas tapo liberalizmu; ji reikalavo tokios tvarkos, prie kurios galėtų kiekvienas žmogus leisti savo spėkas į darbą ir laisvai lenktyniuoti su kitais draugijos nariais. Vietoj «istoriškų tiesų», ant kurių rėmėsi dvarininkai, buržuazija skelbė «gamtiškas tiesas», vietoj tradicijų — teisybę, vietoj dogmų — protą; buržuazija iškėlė savitarpinę pašalpa, individualizmą, darbštumą, taupumą ir t. p. Tai buvo pirmas laipsnis buržuazijos išsivystyme, kuomet ta nauja kliasa buvo optimistiška (daugviltinga) ir racijonališka (protinga). Ji su vilčia iškėlė savo vėliavą. Ir kaip nekelti? Juk ir Rousseau šaukė: «Kelkitės! jusų noras — tai jusų teisybė ir jusų dievas; vergai tapkite karaliais!»

Gamtos mokslai, gamtos spėkų pripažinimas padarė žmogų

galingu ir ta galė klinuvo į pliečių rankas, kurie stumė ekonomini gyvenimą. Dėlto žmogaus protui reikėjo suteikti pirmybę, nes protas turėjo rodyti, kaip sutvarkyti gyvenimą. Ką protas sakė, tas buvo teisinga ir gamtiška, o sakytojas, žinoma, buvo buržuazijos protas. Kuomet Anglijoj pilietiška judėjime lošė svarbią rolę religiški puritanai, jie irgi buvo dideli racijonalistai, nes bibliją kralpė pagal savo protą... Ir taip buržuazija tame žiedų laikmetyj, su savo laisvės, brolybės ir lygybės idealais, ėjo pryšakyj viso kultūros išsivystymo. Be abejonės, tada buržuazija turėjo savo draugijinį idealą.

Buržuazija pergalėjo; vietoj absoliutizmo (neaprubėžiuotos, monarchiškos valdžios) tapo įvykdyta maž–daug demokratiška tvarka. Buržuazija buvo valdovė. Tačiau greit pasirodė, kad jina negina žmonijos reikalų, bet tiktai savo kliasos reikalams įstatymus ir balsavimo teises, laikui bėgant, taip susiaurino, jog prie politiškos galės galėjo prieti tiktai stambioji buržuazija. Tai buvo antras laipsnis, kurį galima pavadinti neprigulmingai dogmatišku. Nuo ateities buržuazija jau nieko nebelaukia, o tiktai naudojasi dabartimi. Racijonališkos pažvalgos, kurios atsirado, kaipo laisvos kritikos vaisius, tapo pakeistos į dogmą, kurios nei vienam nevalia paliesti. Po to seka trečias laipsnis — pesimistiškas (beviltingas), nes, augant priešgynystėms, pasirodė nauja klasa, daug skaitlingesnė už buržuaziją — tai darbininkų klasa, arba proletarijatas.

Ekonominis išsivystymas atstumia darbininkus nuo jų privatiško išdirbimo daiktų ant mažos papėdės ir padaro juos proletarais, o išdirbystės įrankiai palieka monopolija saujalės kapitalistų. Bet tas pats ekonominis išsivystymas *suvienija darbininkų minias į vieną tarptautišką organizaciją, mokina solidariškumo, priverčia juos bendrai kovoti ir parodo, kaip galima kliasai įgyti tą, ko jie, kaipo pavieniai, yra nustoje*. Prasideda darbininkų judėjimas. Žinoma, išpradžios truksta jam atsakaučio susipratimo ir susiorganizavimo, tačiau jis taip galingas, kad nuo jo sudreba viešpataujanti tvarka. Buržuazijai palieka nesmagu. Ji jau nebetiki proto spēkai, žiuri skeptiška (neužsitikinčiai, kritiška) į mokslą ir, šaukdama *ignorabimus* (ignoruosime, nenorėsime žinoti), taisosi į metafizišką (ne-fizišką, viršgamtiską) miegą... Seniau nusileidusi saulė dabar talsosi užtekėti kitam horizonto krašte — proletarijate. Tiesa, neišsykio ir proletarijatas suprato savo siekių tikrąjį kelią, netuojau ėjo prie draugijinio idealo. Kuomet darbininkai labiau pradeda jausti kapitalizmo jungą, kuomet pasididina skurdas, užstoja be darbė, tada jie elgiasi, kaip ir kiekvienas nelaimėn pakliuvęs žmogus: jie reikalauja tokių gyvenimo sąlygų, kokios buvo «geruose laikuose»... Toks esti pirmas žingsnis, žengiant į kovą.

* * *

Tie, kurie pirmutiniai kalbėjo apie socializmą, išaiškino ją pilietiškos filosofijos dvasioje. Kaip XVIII metašimčio «apšvieti» filosofai jieškojo «absoliutiškai pilnos įstatymdavystės», kuri, harmonizuodama (budama sutartinėje) su žmogaus gamtišku budu, vestų draugiją prie gerovės kiekviename laikmetyj, taip ir pirmieji socialistai išdėstė savo pažvalgas pagal žmogaus gamtiško budo ir reikalavimų. Owenas labiausia protavo apie tai, kaip išsivysto žmogaus pobudis. Fourier'as analizavo (išdėstė į dalis) žmogaus gelsmus ir aiškino, kad jo filozofija remiasi ant naujų pažvalgų į žmogaus gamtišką budą. Nors tai atrodo gana keista, bet ir Owenas ir Fourier'as ir kiti buvo persitikrinę, kad tas budas yra ir palieka vienatiniu pamatu statymui draugijinių idealų. Dabar mes juos vadiname utopistais, neįvykdomų projektų sumanytojais. Neįvykdomų dėlto, kad jie paremti ne ant reališko gyvenimo, bet ant abstraktiškų pažvalgų ir teorijų apie «žmogaus budą», tetsybę ir tt.

Anot Plechanovo, utopistu yra kiekvienas, kuris mano apie idealiską draugijos tvarką, pasiremdamas ant kokio abstraktiško prin-

cipo. Utopistai tikėjo, kad žmogus pagal savo budą yra geras, bet jeigu jo gyvenimas blogas, tai tik dėlto, kad jis nepažįsta geresnio gyvenimo; reikią tiktai išaiškinti ir pertikrinti jį, idant tuojau pradėtų vesti geresnį gyvenimą. Jie manė, kad valdonai, kurie viską gali, pakreips gyvenimą gerojon pusėn. Kaipo tikri filantropai (žmogmyliai) jie norėjo meile išgydyti visas žmonijos ligas, žodžiais panaikinti kapitalizmą, kurio jie visai nepripažino už istoriską neišvengtina apsiereiškima. Budami pilietiškos «apšvietos» laikmečio kudikiai, jie mažai atkreipė atidos į reališkiasias sąlygas, — į tai, kad žinoma tvarka viešpatauja vien todėl, jog yra čia kliasas, kuri ją palaiko ir kad ta tvarka ne pertikrinimais yra pašalintina, bet tiktai *tvirtesnės kliasos pergalė*.

Kuomet darbininkai priėjo prie persitikrinimo, kad nėra galima panaikinti fabrikas nei mašinas, ir grįžti prie savo dienas atgyvenusios amatininkystės, tada jiems neliko niekas kitas, kaip tik žengti per kapitalizmą prie geresnės ateities. Ir XIX metašimčio viduryj atsitiko, kad Marksas ir Engelsas su moksliškuoju socializmu davė tiems darbininkų siekiams systematiškai apdirbtą planą. Ne ant žmonių budo ir abstraktiškų principų juodu tą parėmė, bet ant *reališkų sąlygų*. Juodu suprato, jog ne meile galima išgydyti visas žmonijos ligas, bet tiktai tais pačiais ekonominiams reikalais, kurie jau buvo taip toli nuvedę gyvenimą. Tiesa, jų siekis buvo beveik toks–pat, kaip ir utopistų, bet keliai atsiekimui to siekio buvo visai kitokie. Nėra tai pertikrinimas arba pasigailėjimas, bet *istoriškasis procesas!* Kapitalizmas, kurį utopistai skaitė už klaidą, yra taip jau neišvengtinas, kaip ir buvusis feodalizmas. Tą reikia pergyventi; proletarijatas privalo pasinaudoti tuom, ką suteikia ekonominis gyvenimas ir buržuaziška valstija, idant jis taptų galingesniu kliasų kovoje ir įgytų didesnes jiegas politiškaime gyvenime. Dėlto darbininkai privalo organizuotis į vieną social–demokratišką partiją ir bendrai žengti prie savo tikslo. Ir juo daugiau proletarijatas dalyvaus politiškaime gyvenime, tuo gyvesnis bus jo draugijinis idealas! Plačioji minia privalo aiškiai matyti savo idealą, nes tai yra didelis skirtumas tarpe atsiebuvusio buržuaziško judėjimo ir darbininkiško. Buržuaziško judėjimo siekius žinojo tiktai išrinktieji vadovai, ir todėl visos pirmesnės draugijinės kovos yra iškovotos mažuomenės labui, o ne diduomenės. Tiktai darbininkų judėjimas yra pirmutinė kova labui diduomenės ir ta kova tik tada bus galima laimėti, kada ta diduomenė pilnai dalyvaus joje. Proletarijato kliasos idealas nenustoja reikšmės per tai, kad istorija ir visa ateitis yra nusakyta ekonominio išsivystymo. Visai atbulai. Ką pirmiau proletarijatas darydavo instinktyviškai, abejodamas ir svyrudodamas, dabar jis, pasiremdamas savo idealu, daro tvirtai ir sąmoningai, nes tas idealas išmokino suprasti istoriską procesą.

(Medega paimta iš žurnalo „Pulsas“.)

Barabošius.

LAIŠKAI IŠ TOLIMO KRAŠTO.

II.

Štai, pasiimk laikraštį ir pažvelg į jo chroniką, ten rasi trumpas žinutes, pranešimus. Jos trumpos ir, paviršutiniai žiurint, mažai ką sako. Jei nori nors menką supratimą turėti apie dabartinį Rusijos gyvenimo bėgį, tai tik skaityk chroniką, nes visa politika ten suvyta. Nemesk laikraštį į šoną ir šaltai nepratark, et jame nieko nėra, dabar Rusijos laikraščiems tebeliko tik apie orą ir nusižudymus rašyti. Meldžiamasis, įsigilink į tas trumpas žinutes–pranešimus, padėkim, nors ir tokią: Rygos gubernatorius administratiškai išsiuntė Vologdos rėdybon keturis lietuvius: Juožą Duošą, Simoną Moli, Turlą ir Pošką. Ar supranti, ką tai reiškia? Įsigilink! Reiškia, vieną gerą dieną suėmė tuos lietuvius, ištraukė iš šeimynų tarpo, vaikams atėmė tėvus, žmonoms

vyrus, kurie uždirbdavo duoną, palaikė 4 mėnesius kalėjime ir, nesurasdamas kalčios, savo geru noru išsluntė juos ten, kur šlamščia milžiniški miškai, kur tiktai pusnys sniego ir baltos meškos vaikščioja, jieškodamos sau maisto, o žmonių ant ketvirtainės mylios rasi du-tris, ir ve drauge su tomis meškomis galės slankioti tie keturi lietuviai. Kaip anosios meškos staugia, bado piispirtos, taip ir jie galės verkėti, bet ne jie vieni verks, raudos ir jų pačios, vaikai, nustoję duonos kėsnio. Rasi pratarsi: Už ką? Ir aš su tavim podraug pratarsiu: Už ką? Kam buvo reikalingos tos ašaros? Tik labai nesikarsčiuok, podraug nenusimink, turėk kantrybės ir skaityk toliau.

«Marijampolės viršininkas Kisilinskis suėmė daktarą K. Grinių už tai, buk Grinius laike Ukės parodos nenorėjo priimti nuo kokio tai puspročio žydėlio paveikslą, ant kurio buvo parašyta: «Bože caria chrani» — ir Grinius kaltinamas prigulėjime prie social-demokratų partijos».

Aš esu įsitikinęs, kad ir tos žinutės kaip reik nesuprasi. Įsi giliok! Bet tu toli nuo tos mūsų pilkos padangės, kur viešpatauja kumsčia; tu atpratai, užmiršai, kas pas mus dedas. Ir sunku tau viskas išivaizdinti, sunku iėiti į mūsų gyvenimą. Gerai, paaiškinsiu aš tau. Dalykas tame.

Grinius yra gana darbštus žmogus; sulyg jo užmanymo buvo ir surengta Marijampolės Ukės paroda. Jis įkurė Ukininkų Draugovę ir «Šviesą», kuri jau seniai-seniai, kaip uždengta. Juk žina, kad tokis žmogus biurokratijos šulams nepatinka, jie nori viską numarinti, užslopinti visą gyvenimą. Ir jau nuo seniai tiems biurokratams gėlė dantį Grinius, ir kaip gi jį nesuimti, pasitaikius progai, o greičiau jų pačių pagamintai. Įėik į Griniaus ir į jo šeimynos padėjimą.

Jei da turi kantrybės, jei nors kiek mielas tau tas kraštas, iš kur tavo vargai-negalės privertė išsikraustyti, iš kur skrenda tokios liudnos žinios, kur nėra nei vieno linksmaus paveikslėlio, tai skaityk toliau laikraštį, kuriame sakei, kad nieko nebėr:

«Visuomenės 7-8 numeris kontiskuotas. Visuomenė daugiau nebeįseis».

Čia rasi jau ir užpyksi, taip neaiškiai rašo, kad negali nieko suprasti. Kas tas per laikraštis ir dėlko jis nebeis? Paaiškinsiu. Tai marksistų mėnesinis mokslo laikraštis, apie kurį spietėsi s.-d. mokslaviriai.

Bet dėlko jis nebeis? Štai dėlko. Atsirado tokie geri žmonės, kurie pranešė valdžiai, kad tai s.-d. organas, ir tuoj valdžia atkreipė akį ir ėmė persekioti laikraštį, kaip tik įmanydama. To laikraščio redakcija, gerai nujausdama, kame dalykas, stengė neaiškiai kalba rašyti. Bet kur tau, suprato, pagallaus ir laikraštį uždarė ir redakciją patraukė teismau...

Gal, išėjęs iš kantrybės, suėksi: prakeikta šalis, gyventi ten negalima. Ne šalis, brolau, prakeikta, bet anoji kumsčia, ir gyventi čia galima, gyvena čia žmonės ir ši-tą veikia.

Nors ir liudnos, begalo liudnos žinios iš čia plaukia, bet per daug nenusimink. Nenustok vilties, sužibis ir ten laisvės spindulėlis. Žinok, kad juo naktis tamsesnė, juo diena gražesnė. Juo stygą labiau tempi, juo jau ji geriau skamba.

Tikėk dainės Šermukšnės žodžiams:

Subrus ir didžioji šalis —
Atlenks savo sprandą sėrmėgiai;
Ne amžius kentėt jų dalis!...
Ir kas sulaukys laiko bėgi!...

Jei tavo širdis plaka žmogaus pajautimais, jei tau artimi yra vargai darbo žmogaus, po sunkiu jungu prispausto toj šalyj, tai neužmiršk tu jos! Sekk jos gyvenimą ir jautriai klausykis jos dejavimų.

Žinok, kur tu nebėsi, kur tavo likimas neužmes, visur patiksis du bendru priešū: žiaurią kumsčią ir šaltai skambantį metalą.

Pergalėjimui tų priešų turi but bendr ant sauszemio ir ant vandens. priešū, ir tu galėsi pasirinkti sau gyvenimo vietą, bet ir europie-mieliau, smagiau ir nereiks, apleidus savo brolius, seseris, tėvus, plaukti už jurių-marių laimuzės jieškoti. Tuomet ne tave likimas, bet tu likimą valdysi!

J. B.-dis.

RUOŽAI.

Ir išdykimas tų socialistų — tiesiog nebegalima tvirti. Pamišykite sau: jie išdrįsta viešai pasakyti liaudžiai, ką jie mano. Ar tai ne bausis išdykumas! Parengė prakalbą, gerai. Atvažiavo kalbėtojas iš kito miesto ir jis kalbėdamas išreiškė savo nuomonę, kokį lietuvišką laikraštį turėtų skaityti darbininkai. Ir paminėjo vardą vieno laikraščio, kurio, pagal jo supratimą, darbininkai neskaitytų, nes jis, prisidengęs neva progresiviškąja pakraipą, daugumos skaitančių žmonių mintis nukreipia į negeistiną pusę — suklaidina.

Ar tai toks darbas yra tautišku ir doru darbu? Ne. Tai negelstinas pilietis mūsų brangios lietuviškos tautos. Kaip jis gali niekinti lietuvišką laikraštį, kuris, anot priežodžio, kad ir durnas, byle didelis... Tasai kalbėtojas — tai pasamdytas socialistų sėbras ir jis dabar nori atkeršyti savo priešams. Argi tai puiki tokia taktika? Žiurėk, dabar tame laikraštyje stačiai pasakoma, jog tas laikraštis buvo, yra ir bus visuomet taktiškas ir akuratiškas laikraštis, kuriame visokios idejos turi vietą. Tokie laikraščiai mums tai tik ir esą pageidaujami, kuriuose viskas gali patilpti taip, kaip sąšlavynė.

Perkunas, turbut, ir apleido mūsų tautą tais socialistais! Tik atsiminkite jų tuos laikus, kuomet mūsų tautoje nebuvo nei vieno prakeikto socialisto, kaip tada buvo gerai gyventi ir kaip progresas smarkiai kilo, net malonu buvo. Dabar, norėtumei žmogus su didžiausia tautiška energija veikti pakėlimui tautos, bet ant kiekvieno žingsnio reikia susitikti su socialistais ir, klausykis, tuojau pradeda pasakoti apie nuskurėlių-darbininkų reikalus. Girdi, darbininkai visame pasaulyje vargsta, tad reikią, nežiurint tautų, vienytis visiems ir kovoti už geresnę ateitį. Ar tai nėra groivimas tautiškumo? Kaip mes, lietuviai, galime vienytis ir išvieno kovoti su žydais? Tiesiog negalima. Negana, kad žydai ne mūsų vienos, bet jie savotišką ir kalbą turi; žiurėk kur-nors susirinkę: har, har, har ir gargaliuoja. Ką galima žinoti, ką jie ten kalba? Gal tariasi krikščionišką-katalikišką vaiką pagauti ir paskersti sau į maucis! O kad jie nesulauktų, kad mes lietuviai vienytumės su žydais! Niekuomet!

Mūsų didysis tautiškas principas: palaikyti klisas. Jei tauta turi savo skirtą vardą, tai joje butinai turi viskas buti. Pasakykit, kokia butų garbė mūsų tautai, jei ji susidėtų vientik iš skurdžių-darbininkų? Jokios. Tai butų žemiausio laipsnio tauta. Dabar, kuomet prie kiekvienos progos mes, tautiečiai, su pasididžiavimu galime pasigirti savo kunigaikščiais ir kitais dideliais žmonėmis, tai kas kita: turi ką pasakyti, yra ko ir pasiklausyti. O ką galima butų daug apie darbininkus papasakoti? Absoliutiškai nieko. Skurdžiai buvo, skurdžiai ir bus. Mes, tautiečiai, su skurdžiais neprivalome nieko bendro turėti. Pas mus turi buti viskas daroma elegantiškai, dailiai ir iškilmingai.

Skurdžių ta minia ėmė da susiorganizavo į tam tikrą organizaciją ir pasivadino socialistais, dėgi marksistais. Juokas! Ir ką tie ubagai gali gero padaryti mūsų tautai? Nieko. Netik kad jie nieko gero nepadarys, bet jie da yra kenksmingi mūsų tautai. Žiurėk, jie nori įvesti į madą, kad visokie svarbesni gyvenime klausimai butų visų žmonių apkalbami ir nubalsuojami. Ir sakykit tik jų, susimildami, ar gali ką-nors spręsti skurdžius apie gy-

...tistiškus klausimus? Ne. Apie tai galingu ir ta galė kliudytis tautiečiai su pilnu intelektuališku išsivystymu. Ta skurdžių organizacija mums, tautiečiai, nemalonus svečias mūsų tautoje ir mes turime išrasti budus, kad kaip-nors sumažinus jos įtakę, nes jau ji per daug pradeda įleisti šaknį į mūsų sveiką tautišką kūną.

A. Žilas.

APŽVALGA.

Vien. Lietuvinkų, pasiremdama ant nelauktų McNamarų bylos pasekmių, duoda lietuviams pamokslą, kad «leistų galdynės kursui bėgti pačiam per save» ir «užsimitų ramiu savo brolių švietimu». Lietuviams už pavyzdį stato vokiečius, kurie visada šalta ir giliai galvoja, «kurie taip abejutiškai McNamarų byloje užsilakė ir visuomet taip užsilako». *Vien. Lietuvinkų* stato lietuviams už pavyzdį vokiečius, kurių gyvenimo nuotikių ji pati nežino arba savo pamoksliskame užsikarščiavime užmiršta. Ji nebeatsimena nei 1848 m. kovo mėnesio vokiečių darbininkų ir buržuazijos revoliucijų Austrijoje ir Prūsijoje ir kitose vokiečių valstybėse; ji nebeatsimena net da taip neseniai atsibuvusių šmetinių Viennos maištų, kuriuos badaujantieji darbininkai, daugiausia vokiečiai, kėlė prieš valdžią ir kapitalistus; ji, matyt, neįkandama vokiečių kalbos, nepastebėjo Amerikos vok. laikraščiuose, kad vokiečiai socialistai ir darbininkų draugai per savo laikraščius gynė McNamaras nemažiau, kaip yankees, airiai, lenkai, finai, latviai, čekai, vengrai, lietuviai, rusai ir tt. Ir tik tai tas iš atžvilgio į McNamarų bylą ramiai teusilakė, kam darbininkų kliašos reikalai tik tiek terupi, kaip *V-bei Lietuvinkų*. Kas būtų atsitikę su Moyeriu, Haywoodu ir Pettibone'u — ar jie visi trys nebūtų buvę pakarti... jeigu darbininkai būtų «leidę galdynės kursui bėgti pačiam per save», jeigu darbininkai būtų taip atsinešę liukui tų trijų darbo vadų, kaip V.L. mokina, jeigu būtų jie laikęsi V.L. «ramios pirmineigos taktikos».

Ne, ponai *Vien. Lietuvinkų*, tamstos ramioji pirmineiga tik roje savo prasmėje reiškia tik tiek, kad tamstai nei šilta nei šalta nuo darbininkų likimo. Tuomi taipgi išsiaiškina ir tamstos užsi puolimas ant *The Call* ir ant kitų socialistiškų laikraščių ir ant socialistų abelnai už tai, kad jie reikalavo teisingo teismo McNamaroms. Kad socialistai tikėjo, jog McNamaros nekalti, tai jie tikėjo, pasiremdami ant Moyeri-Haywoodo bylos ir kitų kapitalistiškų pasikėsinių ant darbo vadovų. Nes patyrimas parodė, jog kapitalistai ir baisiausias darbus atlieka, byle prašalinus iš savo kelio tuos, kurie galėtų kliudyti kapitalistų siekiams. Be to, kapitalistiškoji pusė tokių pasielgimų su McNamaromis dasleido, kad reikėjo manyti, jog čia kapitalistams, nežiurint jokios teisybės, rupi nuvesti McNamaras ant kartuvių. Socialistiškai laikraščiai griežtai netvirtino, kad McNamaros nekalti, bet tik tai išreiškė užsitikėjimą jų nekaltume. Ir ištikro, kol keno kalčia nepirodyta, tol reikia tikėti į jo nekaltumą. Todėl da atkartojame, kad socialistams nėra ko apgaillestauti, kad gynė McNamaras.

Vienybė Liet. mėgina juokais nuleisti socialistų užmetimą Gompersui, kad bent iš didesnės dalies reikia kaltinti jo politiką už McNamarų darbus. Socialistai žino, ką saką. Gompers, Mitchell ir kiti Amerikos Darbo Federacijos vadai-politikieriai federacijoje vedė beveik grynai kapitalistišką politiką. Federacijos nariai buvo bovijami daug žadančiais, bet mažai teduodančiais Gomperso ir Mitchellio žodžiais. Pasitaikius nesusipratimams tarp darbdavių ir darbininkų, tie politikieriai visuomet pasistengdavo prikalbėti darbininkus, kad už keliatą niekingų palengvinimų su-

sitaikytų su darbdaviais. Tokiu būdu keli dideli ir labai nuvarginusieji darbininkus straikai, ačiū Gompersui ir Mitchellui, buvo taip užbaigti, kad darbininkai veik nieko negavo. Federacijos politikieriai, kur tik galėjo, tenai kapitalistams rankas plovė ir darė sutartis su darbininkų priešais.

Kapitalistai ir darbo neapkęstojai nuo kelių metų jau bandė suardyti Tiltastačių uniją, kurioje McNamaros buvo urėdninkais. Nuo Darbo Federacijos politikierių McNamaros nieko negalėjo laukti savo unijai. Todėl griebėsi paskutinės įmonės — anarchistiškų veiksmų, idant pagąsdinus savo unijos niekadėjus. Savo pasielgime jie pasirodė kvailiais. Jie nieko nežinojo apie socialistiškąją filosofiją ir apie moksliską kovos būdą, kokį nurodo ta filosofija. Anarchizmas, kurio griebėsi McNamaros, yra tai paskutinė įmonė tų, kurie nesitiki kitaip išlaimėti kovą. Vienok McNamaros netiek yra kalti už savo darbus, kaip Amerikos Darbo Federacijos nariai, kurie per savo Gompersus ir Mitchellius ir kitus neva darbo «vadus» pardavė savo galybę kapitalistams.

* * *

Pastebėtina, kad *Vien. Lietuvinkų* savo pamoksluose nesuveida galo su galu. Taip, vienoje vietoje sako, kad airiai didžiausioje vienybėje gyvena, o kiek žemiau jau tvirtina, kad McNamarų byloje airiai vaidijosi, kad airys detektivas Burns sugaudė airius McNamaras ir kad airys McManigal išdavė juos.

Ant galo turime paminėti da vieną *Vien. Liet.* klaidą — tai kad visi vokiečiai guodoją savo šalies įstatymus. Reikėjo pasakyti, kad visi vokiečiai kapitalistai, buržujai ir nesusipratę darbininkai guodoją savo šalies įstatymus. Vokiečiai socialistai gi teguodoją tiktai tuos įstatymus, kurie yra naudingi darbininkų kliašai; ir vokiečiai socialistai gal smarkiau, negu kas kitas, kovoja prieš didžiumą savo šalies buržuaziškų įstatymų.

AMERIKA.

Panaikinti sutartį su Rusija.

Washington. Suvienytų Valstijų kongresas 300 balsų prieš 1 priėmė Sulzerio rezoliuciją, reikalaujančią panaikinti 1832 m. sutartį Suvienytų Valstijų su Rusija, kadangi Rusija per 70 metų laužė tą sutartį, nepripažindama šios šalies žydams piliečiams Rusijoje teisių, kurias pagal sutartį turėtų turėti visi Amerikos piliečiai Rusijoje.

Senatas taipgi, matosi, praleis panašią rezoliuciją. Prezidentas Taftas stovi už panaikinimą sutarties su Rusija. Rusija pasipiktino iš nemandagų žodžių Sulzerio rezoliucijos. Taftas reikalauja pašvelninti žodžius, bet sutartį visvien panaikinti.

Nori deportuoti revoliucionierius.

New York. Tik-ką iš Rusijos atvažiavęs revoliucionierius Zalel Marcus yra sulaukęs, kad jį deportavus atgal į Rusiją. Visi Darbo ir Vaizbos Komisijos nariai, išimant tik vieną inspektorių Westą, balsavo už Marcus išleidimą į šią šalį; vienok Westas užsispyrė išsiųsti Marcus atgal į caro nagus, tvirtindamas Marcus esant paprastu piktadariu. Westas prisikabino prie Marcus ypatingai todėl, kad šis turėjo su savimi pištalietaį.

Politiškų Pabėgėlių Apgynimui Lyga (draugystė) prirodys, kad Marcus ne paprastas piktadarys, bet revoliucionierius, ir tikėtina, kad Marcus bus leista apsigyventi Suvieny-

r labai nuvar-
itchelliui, bu-
Federacijos
nkas plovė ir

etų jau bandė
o urėdninkais.
ieko negalėjo
s — anarchis-
us. Savo pa-
pie socialis-
i nurodo ta fi-
yra tai pasku-
. Vienok Me-
erikos Darbo
hellius ir ki-
stams.

luose nesuve-
i didžiausioje
eNamarų by-
idė airius Me

klaidą — tai
ikėjo pasaky-
ipratę darbi-
jalistai gi te-
i darbininkų
kas kitas, ko-

ngresas 300
ujančią pa-
Rusija, ka-
cipažindama
as pagal su-

Preziden-
Rusija pasi-
aftas reika-
ti.

ves revoliu-
portavus at-
nariai, iš-
Marcaus iš-
ęsti Marcų
prastu pik-
ingai todėl,

ystė) priro-
oliucionie-
ti Suvieny-

tose Valstijose. Marcus išsėdėjo 6 metus Rygos kalėjime už dalyvavimą pasekmingame užpuolime ant kalėjimo, iš kurio ir buvo paliuosuota keli politiški kaliniai. Kiti du revoliucionieriai, dalyvavusieji tame užpuolime, buvo pasmerkti myriop, bet paskui mirties bausmė jiems pakeista ant viso amžiaus katorgos.

Bljosi įsipykti.

Washington. Užrubežinių dalykų skyrius svarsto Kinijos valdžios prašymą, kad Suvienytos Valstijos paskolintų jai pinigų. Kinijos revoliucionieriai, sužinoję, kad Chin. valdžia nori užtraukti paskolą, pranešė Suvienytoms Valstijoms, kad jie tokios paskolos nepripažins ir, pergaleję savo valdžią, tos paskolos negrąžins Suvienytoms Valstijoms. Suvienytos Valstijos nenori įsipykti nei Kinijos valdžiai, nei revoliucionieriams, todėl svyruoja, nežinodamos katra pusė išeis pergalėtoja iš dabartinės Chin. revoliucijos. Vienok Suv. Valstijų užrubežinių dalykų skyrius mano, jog gerai būtų, jeigu kelių tautų bankieriai išvieno suteiktų mažukę paskoliukę Kinijos valdžiai su ta išlyga, kad ji bus sunaudota šiaipjau valstybės reikalams, o ne revoliucijos gesinimui.

Išbraukė soc. laikraštį.

Bristol, Conn. Miesto Knygyno Komisija išbraukė soc. dienraštį «The New York Call» iš skaitliaus užsiprenumeruojamų laikraščių todėl, kad tas laikraštis pasakė, jog McNamaros ir jiems panašūs kriminalistai yra produktai kapitalistinės draugijos. Bet dabar Bristolio liaudis da labiau, negu pirma, ėmė interesuotis socialistiškais laikraščiais.

UŽRUBEŽIS.

CHINIJĄ. Chinų kariškas laivas «Hai Chai», kuris neperseniai buvo apsilankęs New Yorke, pristojė prie revoliucionierių tuojau po savo sugrįžimui į Kiniją. Laivas atgabeno daug ginklų iš Anglijos.

Wu-Ting-Fang, užrubežinių dalykų respublikonas ministeris, telegrafavo Suvienytų Valstijų užrubežinių dalykų skyriui ir Andrejui Carnegie, persergėdamas, kad neduotų jokios paskolos Kinijos valdžiai.

Pukow'o revoliucionieriai buvo susitarę su valdžios kariuomene nekariauti, iki užsibaigs tarybos vietinių revoliucionierių su valdžios kariuomenės vadais. Valdžios kariuomenės vadai, vienok, išnetyčių užpuolė ant revoliucionierių, kuomet šie nesitikėjo užpuolimo, ir ant vietos paklojo šimtus jų. Tas žvėriškumas taip įpykino revoliucionierius, kad jie paketino daugiau jau nesitaikyti su valdiškais atstovais ir tiesiog eiti ant Pekino.

Revoliucionieriai paėmė Chang-Shun miestą 12 mylių nuo Pekino.

Priviso labai daug plėšikų ant sausžemio ir ant vandens. Jie užmušinėja netik chiniečius ir mandžus, bet ir europiečius ir amerikonus.

Valdiška kariuomenė dasileidžia baisiausių žiaurumų apsiėjime su revoliucionieriais. Sužeistus revoliucionierius jie užmuša arba suvertus kruvon uždega, užmušinėja taipgi moteris ir vaikus.

BULGARIJA. Ant Turkijos ir Bulgarijos rubežiaus tarp tūdviejų šalių kareivių atsitiko keliasat kruvinų mušių, pasekmėje neapykantos link kiti kitų tautos. Užmušta 19 bulgarų ir 7 turkai. Tūdviejų tautų kareivių savitarpinės neapykantos jausmai taip įsisiubavo, kad oficerai joki būdu negali nuraminti jų.

ALBANIJA. Šiaur-vakarinėje Albanijos dalyje siaučia revoliucija prieš turkų valdžią. Revoliucionieriai turi 14,000 gerai apginkluotų savo kareivių, kurių skaitlius vis da auga. Atsitiko keliasat smarkių mušių su turkų kareiviais. Pasekmės nežinomos.

MADEIRA SALA. Salos gyventojai sukilo prieš respublikonišką Portugalijos valdžią. Juos subuntavojo išguitojo karaliaus Manuelio agentai ir kunigai. Valdžia išsiuntė šarvuotą laivą numalšinimui sukilėlių.

LEIPZIGAS, Vokietija. Skaudžiai nubausti tapo penki Anglijos šnipai, kurie šnipinėjo Vokietijos laivyną: Max Schulz 7 metais kalėjimo, inžinierius Hipsich 12 metų kalėjimo, pirklys Von Maack ir vienas knygvėdys 3 metams kalėjimo ir inžinierius Wulff 2 metams kalėjimo.

MEXICO. Atidengtas suokalbis ant prezidento Maderos gyvasties. Suimti du generolai, suokalbio suplanuotojai: H. Aquilar ir M. Hurtado. Madero turėjo but nušautas. Suokalbininkų minia tuomet butų užėmusi prezidento rumus, išmušusi jo ministerius ir pašaukusi generolo Reyes revoliucionierius nutverti į savo rankas valdžią. Suimta pora desėtkų suokalbininkų.

VOKIETIJA. Laikraštis *Rhenisch Westphalian Zeitung* praneša, jog buvo susekta, kad Anglija darė planus, kaip suardžius Vokietijos uostą Wilhelmshaven. Anot to laikraščio, buvo nutverta keli laiškal į uosto oficerius ir į jureivius; tuose laiškuose buvo aprašoma visos uosto paslaptis ir paduodama ištraukos iš slaptų knygų apie tą uostą. Tokias žinlas turint, Anglija lengvai atsitikime karės galėtų suardyti Wilhelmshaveną, ir Vokietijai po to labai sunku būtų kariauti su Anglija ant vandens. Pastatyta apie uostą labai varžl sargyba.

JAPONIJA tariasi su Anglija suvienyti savo spēkas, kad sustabdžius Kinijos revoliuciją. Iš pradžių mėgins perkalbinėjimais sutaikyti revoliucionierius su valdžios šalininkais, o jeigu perkalbinėjimai nieko negelbės, tai varu priversią susitaikyti.

RUSIJA. 2,000,000 žmonių mirtinai badauja, o valdžia užgina rinkti jiems pašalpą. Pati gi kaip ir nesirupina badaujančių sušėlpimu. Į trejatą mėnesių bus nemažiau, kaip 8,000,000 badaujančių:

DARBININKU GYVENIMAS.

BATTLE CREEK, Mich. Pinigucius C.W. Post užkvieta Gompersą, Amerikos Darbo Federacijos prezidentą susinešti su J. W. Bryce, Tautiško Bestraikinių Darbininkų Susivienijimo prezidentu, taip kad juodu galėtų suvienytomis spėkomis veikti prašalinimui straių, boikotų ir t. p. ir vienkart galėtų palaikyti darbo organizacijas gerame stovyje. C.W. Stokes tam tikslui duoda \$250,000. Tai, mat, kokių darbo «vadovų» beatsiranda.

NEW YORK. Da miesto valdyba neprisiamdė pakaktinai straiklausių gatvių valytojų, kad galėtų maž-daug švariau gatves užlaikyti ir prašalinti smarvę, paeinančią iš užterštų gatvių. Straiklaužiai nėra laiku apmokami ir todėl pasitaiko tarp jų riaušės prieš darbdavius. Vienas straiklaūžys užmuštas plytgaliu.

Straikuoja darbininkai keliolikos mažesnių teatrų ir judamųjų paveikslų namų. Policija vietomis uždraudžia pardavinėti soc. dienraštį «The New York Call», kuris teisingai aprašinėja teatrų darbininkų straiką. Daug mažiau publikos pradėjo lankytis nuo prasidėjimo straių; mat, daugelis bijosi, kad nepratusieji judamųjų paveikslų rodytojai nepadarytų gaisro.

LONDONAS. Žmonių Atstovų Rūmas (House of Commons) priėmė pramonijinės apdraudos įnešimą. Tokiu būdu būtų apdrausta 15,000,000 darbininkų ligoj ir susižeidimuose. Tame įnešime taipgi reikalaujama aprubežiuotos apdraudos prieš bedarbę amatininkams, namų statytojams ir inžinieriams.

Į ligos fondą kiekvienas darbininkas mokėtų po 8c į savaitę, o kiekvienas darbdavys į savaitę mokėtų po 4c. už kiekvieną savo darbininką, valdžia gi nuo savęs po 4c. į savaitę dėtų už kiekvieną darbininką. Moteris mokėtų po 6c. į savaitę. Ligos laiku vyrai gautų po \$2.50 į savaitę per tris mėnesius ir po \$1.25 į savaitę, jeigu sirgtų da ir toliau; moteris gautų po \$1.87 į savaitę per 13 savaičių. Gydymas uždyką. Apsaugotų darbininkų pačios gautų \$15.00, pagimdžius kudių, o jeigu ir jos pačios buvo apsidraudusios, tai gautų da \$15.00.

Geležinkelių įgaliotiniai susitarė su darbdaviais kas link išlygų geležinkelių darbininkams, kurie išnaudo rengėsi straiuoti. Darbdaviai sutiko pripažinti uniją, o darbininkų įgaliotiniai sutiko nereikalauti darbininkams pakėlimo algos. Vienok, jeigu darbininkai paduos tam tikrą skaitlių parašų, reikalaudami algos pakėlimo, tai kompanijos sutiks pakelti algą, bet tik tai su ta išlyga, kad valdžia daleistų kompanijoms pakelti užmokestį už pervežimą žmonių ir prekių. Visas dalykas eina per geležinkelių balsus ir laukiame, kad bus nubalsuota straiuoti, jeigu kompanijos, apart unijų pripažinimo, nepakels algos, neužkraudamos didesnių mokesčių ant geležinkelių pasažierių ir ant pervežamų tavorų.

Jeigu jau bus nubalsuota straiuoti, tai, kaip tikimasi, prie geležinkelių straių prisidės da ir krasos darbininkai su anglekasiais. Prieš kalėdas ir naujus metus, tačiau, nemanoma straiuoti, idant tuomi nepadaryti žmonėms nemalones šventes ir nenustoti žmonių sympatijos.

BERLYNAS. Straikuoja moteris siuvėjos ir podraug su jomis kontraktoriai. Kaip siuvėjos, taip ir kontraktoriai reikalauja, kad būtų paskirta tam tikra, žinoma užmokestis už tokį ar kitokį darbą, taip kad darbininkė galėtų žinoti, kiek ji turi gauti. Ligšiol darbininkės nežinodavo, kiek jos turi gauti, iki neateidavo mokesčiai; nebuvo taipgi leidžiama darbininkėms daryti kontraktus, kad tą ir tą padarys, o tiek ir tiek už tai turės gauti. Moterų siuvėjų Berlyne yra 52,000 ir, kaip matosi, visos tos, kurios ligtol dirbo, straiuos.

Jau atėjo žinios, jog moteris straiką pralošė.

KAZAN, Rusija. Ant upės Volgos sulūžo naujai statomas geležinkelio tiltas; prigėrė 200 darbininkų.

IŠ DRAUGIJŲ GYVENIMO.

ANGLIJA. Neseniai apsievienijus įvairių pakraipų socialistams į vieną Anglijos Suvienytų Socialistų Partiją, socialistai pradėjo laimėti dideles pergales. Šiuose miestiniuose rinkimuose Anglijoje išrinkta 125 miestų urėdninkai socialistai. Da nevisos rinkimų pasekmės težinomos, ir tikėtina, jog socialistai miestų urėduose turės daugiau savo draugų. Suvienytų Socialistų Partija renka \$500,000 išleidimui socialistiško dienraščio; \$250,000 jau surinkta. Socialistai turi po 3000-4000 savo susirinkimų kas savaitę. Socialistų aktyviškai priešai turi 500 kalbėtojų, kurie sako minioms prakalbas, persergėdami prieš socializmą, kaip pavojų tikėjimui, dorai ir žmonijos gerbuviui.

K O R E S P O N D E N C I J O S .

PASSAIC, N. J. LSS. 45 kp. 1 gruodžio š. m. savo mėnesiniame susirinkime nutarė surengti kas mėnuo po referatą. Pirmiausiai apsiėmė skaityti p. Norkus temoje «Apie svieto pabaigą». Ant toliau prisizadėjo skaityti J.K. Gilius ir St. Pauža. J. K. Gilius apsiėmė surengti lošimą 45 kuopai po kalėdų.

Baigianties susirinkimui p. Norkus pasakė, kad nuo tos dienos jis išstoja iš kuopos ir iš Sąjungos; sako, išstojimo priežastis ta, kad šiom kartu esu labai susinervavęs; tas atima norą prigulėti.

Ta susinervavimą p. Norkui įvarė J.K. Gilius, kuriam nepatiko Norkaus veikimas kartu su lietuviškais patrijotais; todėl J.K. Gilius IV rajono paskutinėje konferencijoje, laiky-

toj Passaic, N. J., ir įvardino Norkų, kaip tautiečių agentą. Toliaus vienas kitą skundėsi kuopai, kuopa abudu išklaušė ir atrado nekaltais.

Man rodosi, kad šiame dalyke yra daugiau ypatiškučių ir nesusipratimo, negu ko kito. Visgi gaila, kad dėl tokių mažniekių daugiau apsišvietę draugai apleidžia Sąjungą.

Darbai šiame miestelyje eina silpnai, tat iš kitur pribuvusiam sunku darbas gauti.

P. Sakatauckas.

HERRIN, Ill. Gruodžio 2 d., LSS. 21 kuopos buvo parengtos prakalbos. Kalbėjo J. Kačergius iš Springfield, Ill. Pertraukose buvo deklamacijos. Deklamavo O. Kurtinaitienė, M. Gruzinskienė ir P. Rumžis. Deklamacijos gerai nusisekė.

Herrino lietuviai buvo išsiilgę prakalbų, tat ir priguzėjo pilna svetainė; buvo publikos ir iš aplinkinių miestelių.

Ant rytojaus minėtas kalbėtojas skaitė referatą. Po tam buvo diskusijos, svarstymai apie darbininkų skurdą ir kokiū būdu išsiliuosuoti iš—po didžtūnėių valdžios. Drg. Kačergius ragino rašytis prie Soc. partijos. Aukų surinkta \$11.11.

Garbinis.

PITSTON, Pa. 10 gruodžio lietuvių bažnyčioje kilo toks didelis trukšmas, kad net policijos reikėjo. Dalykas buvo štai kame:

Kun. Kaupas, «Draugo» redaktorius, keliatas mėnesių atgal išmeldė nuo parapijonų pagelbininką; sako, negaliu apsidirbti podraug su parapija ir su laikrašėiu.

Parapijonai paėmė kun. Struckų Kaupui už pagelbininką. Struckus pradėjo geriau žmonėms patikti, negu Kaupas. Už tai Kaupas pradėjo Struckų neapkęsti. Pasklido gandas, kad Kaupas per savo gospadinę mėgino Struckų pratraukti prie paleistuvystės ir t. p. Kun. Struckus, kaip sakoma, nepasidavė gospadinės pagundoms ir pradėjo skųstis kitoms moterims, kad Kaupas jį labai blogai užlaiko.

Tat 10 gruodžio, nedėlioj, suėjo moterjs į bažnyčią ir neleido Kaupą mišų laikyti nei vargonininką grajyti. Ir kun. Kaupas turėjo tik skaitytas mišias atlaikyti. J. K.

BENTON, Ill. Lietuvių yra apie 60 šeimynų ir kelisysk tiek pavienių. Visi jie dirba dviejose anglių kasyklose; kitokių darbų nėra. Lietuviai gyvena gana gerame sutikime, laikrašėių mažai kas teskaito. Turime Didžio Liet. Kunigaikščio Vytauto pašalpinį klubą, kuris silpnai tegyvuoja — nupuolė iš priežasties pernykščio 6 mėnesių straiko. Darbar norime atgaivinti klubą ir įteigti knygynėlį. Reikia mums gero kalbėtojaus, kuris išaiškintų naudingumą draugų—čių ir apšvietos.

3 gruodžio laike klubo susirinkimo vienbalsiai nutarta rengti prakalbas, bet, neesant kalbėtojo, nutarėme per laikrašėius paprašyti savo gerbiamus tautiečius kalbėtojus, nepertoli gyvenančius, kad teiktųsi atsišaukti žemiau paduotu adresu. Manome, kad patogu butų pas mus atsilankyti kalbėtojams

iš Chicagos, St. Louis, Sprienfield, Johnston City ir kitų netolimų vietų.

J. K u n c k a s.

Box 652, Benton, Ill.

Patartina, kad socialistai kalbėtojai pasinaudotų iš šios progos.

Red.

BISBEE, Ariz. Vietiniams lietuviams susirinkus 12 lapkričio pas V. Paketurį pasilinksminti, vienas vaikinys paaiškino susirinkusiems apie Lietuvų Mokslo ir Dailės Namą Vilniuje ir apie renkamas jam aukas. Paskui kalbėjo apie politiškus lietuvius kankinius ir apie reikalingumą jiems pašalpos, ypatingai V—ui P. Baigdamas kalbėti, paprašė po kiek—nors paaukaut tiems reikalams. Visi aukautojai savo aukas paskyrė politiškam kaliniui V. P. Viso suaukauta \$13 25, kuriuos pasiunčiu drg. J. Bičkunui adresu į Philadelphiajį.

Aukavo: J. Stonis, K. Keselis ir P. Pupis— po \$2 00; F. Mickevičia, S. Stonis, A. Wilsonas ir J. Švenčionas— po \$1.00; T. Haris, A. Paketuris, J. Tenikis, J. Zaleckis ir J. Stonis— po 50c; V. Paketuris, Z. Paketurienė ir J. Žemaitis— po 25c.

P. P u p i s.

ROCHESTER, N. Y. 3 gruodžio susirinko keliatas abiejų lyčių ypatų ir nutarė atnaujinti «Laisvės Chorą», kuris jau veik metai, kaip buvo pakrikęs. Tą chorą palaikė beveik vieni LSS. 7 kuopos nariai. Sekantis susirinkimas apkalbėjimui choro dalykų atsibus 20 gruodžio «L. V.» knygyne, 781 Clifford Ave. Visi, kuriems choras apeina, privaleltų atsilankyti.

J. B. B i n d o k a i t i s.

MOTERU SKYRIUS.

Kodel moteris neveikia?

Męs zinome, kad moterjs yra daug silpnesnės fiziškai, negu vyrai. Žinome, jog moterjs neturi lygių teisių, kaip kad vyrai. Taipgi gerai žinome, jog moterjs daug skiriasi nuo vyrų ir tuom, kad, jeigu vyras papildom kokį—nors prasižengimą ir tampa pasodintas kalėjiman ant 5—6 metų, — atsėdėjęs paskirtą bausmę, vėl palieka tokiu—pat vyru, kaip ir pirma buvo, bet jeigu mergina bus nuteista ant tiek laiko kalėjiman ir už tą—patį prasižengimą — jau jinai liks atskirta iš savo buvusių draugių ar draugų tarpo; liks paniekinta, apjuokta ir išmesta iš draugijos. O kur ji tuomet tur dingti?... Lieka tiesus kelias į prostituciją...

Merginos gana tankiai tampa suvyliotos—apgautos ir į baisų vargą įstumtos per besąžiniškus vaikus, darbdavius ir kitus nekadėjus.

Moterjs yra labiau išnaudojamos fabrikantų, nes jos tik apie pusę vyro algos tegauna už tą—patį darbą; jos daugiau esti išjuoktos, susitinka su tankeniais nesmagumais, negu vyrai.

Moteris daug nukenčia širdpešų šeimyniškame gyvenime, kuri gyvena su girtuokliu vyru, kuris, apstumdytas karčiameje, parėjęs namo, nuvaro savo piktumą, apmušdamas savo moterį.

Taigi mes, trumpai peržvelgę moteries padėjimą ir užkliudę tik svarbesnius gyvenimo prietikius, — matome, kad moteris daug daugiau yra išnaudojamos, apgaunamos, įmetamos į vargus ir galų-gale išmetamos iš draugijos, kaip kokis daiktas, atgyvenęs savo dienas.

Čion kyla klausimas, kodėl moteris neveikia savo ir visos žmonijos labo dėlei?... Juk, kur darbininkai yra labiau slėgiami, kur viešpatauja didesnis vargas ir nedateklūs, ten jie greičiaus sukyla ir stoja kovon su savo priešais, nors anie ir daug už juos stipresni ir daug tvirčiau apsiginklavę.

Bet kodėl moteris neveikia!...

Todėl, kad jos lengvamisiai leidžia savo jaunystės dienas — tas dienas, kuriose žydi pilname sveikume energija veikimui ir kovai... Leidžia tas brangias dienas vien ant vaipymosi, ir laukia, kad ryt ar poryt apsviesti ir tuom užbaigti savo vargus ir valgyti vyro uždirbtą duoną...

Tad tik šeimynišką gyvenimą sulauko merginas nuo veikimo, o moteris nuo to sulauko pati šeimyną. Ir taip, merginos ir moteris leidžia šias vargo ir sąsūrų dienas ir paklusniai velka tą vergijos jungą — vien tikėdamosios laimės už vyro galvos.

Rodos, laikas būtų jau ir merginoms nustoti svajojus apie laimę šeimyniško gyvenimo, nes vyrai, kurie permato dabartinį gyvenimą pilnojo nuogybės, ir kurie galėtų suteikti gerai moteriai laimingą gyvenimą, kiek patirta, retai tesiveda. O kurie nežino, dėlko gyvena ir kas yra gyvenimas, tie vedas, bet už tokių ištekėjusi mergina — tankiausia, vietoj laimės, gauna kumštį ir vargą.

Todėl nelaukite, sesutės, tos laimės nuo vyrų, bet stokite į kovotojų eiles ir šaukkite kovon savo brolius-vyrus.

Senas Vincas.

SAJUNGOS REIKALAI.

Pasekmės L S S-gos I, II, III ir IV referendumų, 1911 m.

Dėl techniškių kliučių šiame numeryje nebuvo galima paltalpinti viršminėtų referendumų balsų lentelę, todėl paduodu čion tiksliai galutiną rezultatą, o balsų lentelė tilps vėliau.

Referendum I.

Nutarta 368 balsais prieš 143 balsus, kad:

1) S-gos kuopos neturi tiesos kviesti už kalbėtojus ne-socialistus arba ypatais, kurios veda desorganizaciją S-je arba pačios nepažįsta socializmo principų.

2) S-gos kuopų arba rajonų surengtuose susirinkimuose negalima leisti rinkti prenumeratą, išnaudojant žmones kokios-nors ypatais ypatiskai naudai.

Referendum II.

Nutarta 384 balsais prieš 119 balsų, kad:

1) L S S-ga turi prisidėti prie Socialist Party ir mokėti į Socialist Party's išdą po 5 c. nuo kiekvieno nario, kuris prisidės per L S S-gą prie Socialist Party's.

2) Jeigu kuri kuopa arba kuopos narys nenorės mokėti po tuos 5 centus į mėnesį, tai tokia kuopa arba narys gali prigulėti tik prie LSS.

3) Kuopų prisidėjimas prie vietinių (local) ir valstijinių (state) Socialist Party organizacijų paliekama pačių kuopų ir pavienių narių valiai.

Referendum III.

1) Nutarta 426 balsais prieš 51 balsą, kad:

Visas aukas, kurios randasi R. Rėm. Komiteto rankose, paskirti Vincui, išimant tas, kurios yra aukautojų paskirtos kitoms ypatoms.

2) Nutarta 413 balsų prieš 97 balsus, kad:

Prie L S Sajungos negali prigulėti tokios ypatais, kurios yra įgijusios kokį valdišką urėdą, parduodant savo balsus kapitalistiškoms-politiškoms partijoms arba kurios gauna valdiškus darbus, kaip atlyginimą už jų pasidarbavimą minėtoms partijoms; vienok ypatais, kurios valdvietes atsiekia per mokslą, išduodant «Civil Service» egzaminą arba kokį kitokį egzaminą, kur prigulėjimas į partijas nelošia jokios rolės, — gali prigulėti prie L S S-gos.

3) Nutarta 452 balsais prieš 58 balsus, kad:

a) Užvesti ir atspaudinti vienodas finansų knygas kuopoms ir Centrališkam Sekretoriui. Naujoji sistema turi būti įvesta su pradžia 1912 metų.

b) Visos kuopos, kurios negali užvesti komisijos naujai sutaisytas ir užvestas knygas kuopų finansų sutvarkymui, tas knygas turi kuopos pirkti iš LSS Administracijos.

4) Nutarta 500 balsais prieš 15 balsų, kad:

Kas metai turi but išleidinėjamas padidintas «Kovos» Gegužinis numeris ir ant pareikalavimo išsiuntinėjamas kuopoms.

5) Nutarta 435 balsais prieš 73 balsus, kad:

Prieš rinkimus L S S-gos centralinių viršininkų turi but leidžiama per organą apkalbėti apie renkamųjų ypatų kompetentiškumą.

6) Nutarta 421 balsu prieš 90 balsų, kad:

Visi esantieji S-gos nariai arba nariai svetimų socialistiškų organizacijų, norintieji persikelti iš vienos kuopos arba organizacijos į byle kokią kuopą LSS, neturintieji tam tikrų paliudijimų nuo minėtų kuopų arba organizacijų arba nuo sekretoriaus pačios organizacijos (jei toks persikeliantis narys buvo pavieniu), negali but priimtas į kitas kuopas.

7) Nutarta 383 balsais prieš 137 balsus, kad:

«Kovos» Administracija gali duoti S-gos nariams, nenorintiems imti «Kovos», mainais tik laikraščius, leidžiamus socialistiškų organizacijų.

8) Nutarta 402 balsais prieš 93 balsus, kad:

Sajungos nariai negali kritikuoti socializmo principus, idėjas bei ypatų darbus, paliečiančius pačios S-gos reikalus,

per laikraščius, priešingus socializmo idėjai, bet tas turi būti atliekama per pačios Sąjungos organą.

9) Nutarta 446 balsais prieš 56 balsus, kad:

Sekretorius ir Administratorius su 1912 metais turi parupinti tam tikras blankas, ant kurių tur but atspaudinta principų deklaracija ir įvairios statistiškos žinios, kurias su tvarkys Centras; tas blankas turi išpildyti seni nariai ir naujai prie S-gos pristojanti ir prisijusti Centro Sekretoriui; nuo rašas tokios blankos turi likti kuopos archive.

10) Nutarta 450 balsų prieš 57 balsus, kad:

«Kova» turi pasilikti Philadelphijoje, kaip ir pirmiau.

11) Nutarta 449 balsais prieš 68 balsus, kad:

P. K-tas, patėmijęs, jog Sąjungoj ir jos kuopose dirba kokie negeistini elementai arba važinėja kenksmingi agitatoriai, turi viešai pranešti apie tai Sąjungai ir persergėti kuopas, kad S-ga su jais nieko bendro neturi ir kuopos, kviesdamos tokius kalbėtojus, pačios už jų darbus tur atsakyti.

12) Nutarta 436 balsais prieš 59 balsus, kad:

«Kovoje» turi but talpinama skyrius «Pasikalbėjimas susipratusio darbininko su nesusipratusiu».

13) Nutarta 268 balsais prieš 232 balsus, kad:

Pradedant nuo naujų 1912 metų, «Kova» turi eiti tokio formato, kaip «Keleivis».

14) Nutarta 389 balsais prieš 101 balsą, kad:

VI Susivaziavimo suspendavimas išrinktojo «Kovos» redaktoriaus J.B. Smelstoriaus ir paskyrimas jo vietoje K Vidiko yra atsakantis, t. y. referendumas nutarė atšaukti (recall) J.B. Smelstorių nuo jam referendumu paskirtos tarnystės ir užtvitino VI-to susivaziavimo paskirtą liglaikinį redaktorių K. Vidiką.

15) Nutarta 413 balsų prieš 74 balsus, kad:

Sekretoriui, kuris jau iki VI susivaziavimui užėmė ir knygvedžio vietą, ateityje but mokamas \$9.00 į savaitę algos, apart tų \$15.00, į mėnesį, kurios jau gauna, kaipo L S S-gos Sekretorius.

16) Nutarta 449 balsais prieš 57 balsus, kad:

Sekretorius, kuomet užima knygvedžio vietą, turi priklausti nuo Administratoriaus.

17) Nutarta 478 balsais prieš 31 balsą, kad:

Literat škas Komitetas prieš nominacijas turi rekomenduoti atsakančius kandidatus į redaktorius. Kuopos gali nuoc savęs nominuoti sau patinkančius ar L. K-to nominuotus arba kitus.

18) Nutarta 318 balsais prieš 181 balsą, kad:

Sąjungos skolos, kurios buvo padarytos iki 1 d. sausio (January) 1911 m., turi but proporcionališkai per sąjungiečius apmokamos.

Referendum IV.

Nutarta 488 balsais prieš 32 balsu, kad:

Lietuvių Socialistų Sąjungos Konstitucija turi but tokia, kokia buvo paleista nubalsavimui LSS. referendumo IV, 1911 metų.

Kas link konstitucijos atskirų paragrafų, tai:

306 balsais prieš 187 balsus nutarta, kad:

L S S-gos referendumui galima leisti tik tokis įnešimas, kurį paremia 3 atskirų rajonų kuopos bėgyje 90 dienų.

314 balsų prieš 187 balsus nutarta, kad:

Veikiantysis Komitetas turi vadintis Veikiančiuoju Komitetu, o ne Rajonų Atstovų Komitetu.

287 balsais prieš 231 balsą nutarta, kad:

Lietuvių Socialistų Sąjungos sąnarinės knygos tur but tvarkomos Centro Sekretoriaus.

Philad., Pa. 15 XII, 11. LSS. Centro Sekr. Aug. Purvis.

APIE MUS PACIUS. I. Musu Organizacija.

Kas mums reikalinga, idant S-ga butų tikrai demokratiška organizacija. Tas tiesa, kad organizacijos gerovė labai daug paeina nuo to, kaip dirba jos Centralinė mašina — Centrališkieji viršininkai. Kur-kas daugiau, vienok, organizacijos gerovė paeina nuo to, kaip patįs organizacijos nariai žiuri į savo reikalus.

Visada yra tvirtesnė ta organizacija, kurios nariai visada rupinasi apie savo organizacijos reikalus, tēmija į savo viršininkų darbus ir atsiliepia ant visų apsiereiškimų organizacijoje. Silpna ir mirčiai skiriama yra ta organizacija, kurios nariai nesirupina organizacijos reikalais. Žinoma, tokia organizacija irgi da gali pratęsti savo gyvenimo dienas, jei buna išrinkti viršininkais žmonės, kurie su pasišventimu dirba organizacijos gerovei. Anksčiau ar vėliau, tokia organizacija, kurios nariai nesirupina savo organizacijos reikalais, turi žlugti.

Taigi ne pro šalį bus pažiūrėti ir į mūsų pačių S-gos narių veiklumą tame dalyke. Iš savo pusės aš turiu pastebėti, kad mes savo organizacijoje turime gana blogą paprotį, kuriuo yra tas, kad mūsų draugai nelabai rupinasi savo dalykais, bet labai daug pasitiki ant savo išrinktų viršininkų visogalingumo. Paprastai, didžiama mūsų draugų, jei prisieina ką apsvarstyti, ranka numoja, sakydami: «Ah, ką mes čia klapatysimės, tegul tai atliks mūsų Centras» arba «ką čion mes klapatysimės, tegul paremia arba nutaria kiti, gudresni už mus». Užsitikėjimas savo išrinktiems viršininkams yra geras dalykas, bet čion jau apsiereiškia netiek užsitikėjimas, kiek tinginavimas.

Vieton pasitikėti, kad Centras arba «kiti gudresni» atliks, kiekvienas turėtų rupintis apie organizacijos dalykus, o ne pasitikėti ant kitų. Tokio pasitikėjimo ant kitų pasekmės yra paprastai blogos — blogos tuomi, kad nariai, nesirupindami apie savo organizacijos dalykus, visai užmiršta ir pačią organizaciją, o tas kenkia pačios organizacijos gerovei. Taip va, per sąjungiečių nesirupinimą, kai-kada gali buti priimti netinkanti referendumai ar, vėl, atmetami geri sumanymai. Todėl tankiai nutariamai esti netinkanti arba be vertės įnešimai. Kitas dalykas — tai kai-kur mes per daug užsitikime savo viršininkais ir nekiek netēmijame, ką mūsų viršininkai veikia ir kaip jie savo pareigas atlieka. Jų klaidas

pamatome tik tuomet, kada jie organizacijos mašineriją ant tiek sugadina, kada jau ji negali veikti toliau. Tada, žinoma, išbunda ir sujunda visi tie, kurie pasitiki, kad kiti atliks. Bet tokis sujudimas tai jau yra po laikui. Kur-kas mažiau organizacijai prekiuotų, jei patįs nariai pirma rinkimų gerai apkalbėtų apie renkamuosius viršininkus Tiesa, mūsų kandidatai, abelnai paėmus, mažai esti pažįstami draugams, o jei pažįstami, tai pažįstami tiktai pagal vardą, bet nežinoma, ar jie yra atsakanti atlikti darbą tos įstaiogos, į kurią apsiima. Neretai, balsuodami už kandidatą, kuris mums tik pagal vardą pažįstamas, išrenkame visai neatsakanti draugą už mūsų tarną. Bet turime tikėtis, kad ateityje tas neatsikartos, nes mes pradedame pažinti tuos žmones, kurie yra atsakanti atlikimui kokio-nors darbo ir kurie neatsakanti.

Taip, mes turime reikalauti, kad mūsų viršininkai atliktų savo pareigas, bet patįs visada turime rupintis apie mūsų organizacijos reikalus, jei norime buti geri organizacijos nariai ir geidžiame, kad organizacija gerai dirbtų. Mes turime tēmyti nevien tik į centrališkųjų viršininkų darbus, bet ir į savo kuopų ir rajonų viršininkus. Dabar tankiai bereikalingai daug klapato ir darbo užduoda Centrui kuopų ir rajonų viršininkai. Žinoma ne visi taip nepaiso, bet visgi yra daug tokių, kurie savo pareigas neišpildo, o tik «duoda vėją» Centrui arba visai tyli. Tas apsiereiškimas yra visai negeistinas ir mes turime taip sutaisyti reikalus, kad netik Centrališkieji viršininkai turi priderančiai išpildyti savo pareigas, bet taipgi rajonų ir kuopų viršininkai, pagalios ir kiekvienas narys turi išpildyti savo pareigas linkui S-gos. Dirbti organizacijai ir rupintis jos gerove tur visi sąjungiečiai, nežiurint, ar kas yra kokiu viršininku ar tik šiaip jau nariu.

Prie mūsų organizacijos veikimo, pagerinimo ir patobulinimo nemažai prisideda ir mūsų susivaziavimai. Juose, paprastai, išrenkama mūsų veikliausieji draugai. Ten draugai patiria apie kits kito kompetentiškumą (atsakomumą), išklauso savo augščiausių įstaigų pareigų išpildytojų raportus ir sprendžia apie jų darbus. Išvazinėję delegatai praneša nariams apie mūsų veikiančiasias spēkas. Tokiu budu supažindina pačią organizaciją su draugais, kurie atsako, o kurie neatsako kokio darbo atlikimui. Tokiu budu, nariai susipažįsta su savo draugais ir laike viršininkų rinkimo jau nebebalsuos už tuos, kurie vien tik pagal vardą pažįstami.

Kitas gerumas, ką susivaziavimai mums atgabena, tai mūsų pačių organizativiškasis darbas. Susivaziavimuose galima kur-kas plačiau ir visapusiškiau apkalbėti visus reikalus ir praleisti nutarimus, kurie organizacijai neša naudą, ir panaikinti tuos nutarimus, kurie trukdo organizacijos darbą. Abelnai, susivaziavimai duoda naują energiją visam mūsų abelnam darbui ir rodo naujus kelius.

Susivaziavimai mums tat reikalingi, ir butų geistina, kad butų laikomi kas metai. Ateityje prie susivaziavimų bus geriau prisirengiama ir jie atneš da daugiau naudos, negu pirmieji susivaziavimai.

Tiktai tai organizacijai lemta ilgai gyventi, kurios visi nariai dirba organizacijos gerovei, — kur visada yra sveikas, gyvas organizativiškas judėjimas, kur netikusieji įstatymai naikinami ir jų vietoj įvykdoma taisyklės, kurios sutinka su šios gadinės reikalavimais ir dvasia. Organizativiškai tvirta gali buti tik ta organizacija, kurios visi nariai yra gyvumo, energijos ir pasišventimo pilni, kurie tēmija į organizacijos dalykus ir veikia jos labui.

(T. B.)

A. Purvis.

Atsakymas draugui J. Blinkevičiui.

«Kovos» N45 drg. J. Blinkevičius klausia, už ką jį išbraukė iš kuopos.

Mēs, matydami, kad drg. Blinkevičius, aiškindamasis, daug apsilenkė su teisybe, turime čionai pasakyti, kaip ten ištikrųjų buvo.

Minėtame susirinkime, besvarstant įvairius kuopos reikalus, tapo įnešta, kad prašalinti organizatorių už nedarbštumą ir išrinkti naują. Taip ir padaryta. Tą-patį sako ir drg. Blinkevičius, tik jau su pridėjimu, «tada ir raštininkas atsisako». Čia jau netiesa. Raštininkas buvo jau atsisakęs mėnesiu pirmiau, o kadangi drg. Blinkevičius ne visuose susirinkimuose dalyvavo, tai, turbūt, nei nežinojo, kad buvo permainyti raštininkai.

Paskui drg. Blinkevičius jau prisipažįsta, kad «buvo biskį įsitraukęs (girtas nebuves)», bet mes galime pasakyti, kad, jeigu jau žmogus pats prisipažįsta, jog «buvau įsitraukęs», tai, turbūt, ir nemažai. Taip įsitraukęs jis atėjo į susirinkimą ir pradėjo, kaip gerai įsidrąsinęs, taip daug šnekėti, kad net pirmsėdis negalėjo nudrausti. Tada vienas draugas (tik ne organizatorius, kaip sako drg. B.) įnešė, kad reikia drg. Blinkevičių suspenduoti; ir visi tam pritarė, tik reikėjo nutarti, ant kiek laiko — ant to susirinkimo ar ant ilgiaus. Bet drg. Blinkevičius, išgirdęs, kad jau žada jį suspenduoti, padarė tokį lermą, kad baisu buvo ir klausyti: visus išvadino tokiais žodžiais, kokių nei karčiamose nevisur galima išgirsti. Taip berėkdamas pasakė, kad daugiau nenorįs nei prigulėti į tokią organizaciją ir reikalavo sugrąžinti tik ką įmokėtus 25 c. Išsykio nenorėta grąžinti, bet, kad drg. Blinkevičius nenusiramino ir, visai keikdamas, žadėjo nebeprigulėti į kuopą, tad, nenorint daugiau išmėtinėjimų klausyti, liko jam atiduota tie 25c.

Paskui drg. Blinkevičius sumanė apšmeižti kuopą ir užėmė «Kovoje» vietą, klausdamas, už ką jis tapo išbrauktas iš kuopos. Juk to galėjo pasiklausti kuopos draugų arba valdybos, o jeigu butų pasirodę, kad neteisingai likosi išbrauktas, tada galėjo skūstis į Centro Valdybą arba atsilipti per organą, bet draugas Blinkevičius to nepadarė už tai, kad jo niekas nei nemanė išbraukti, bet jis pats išstojo.

33-čios kuopos Komitetas: org. A. Palilonis, sek. M. Rainiutė, Izd. J. Palilonis.

Aukos, kurias aplačiau Kauno kaliniui draugui V. P. Bisbee, Ariz, per P. Pupį— \$13.25.
 Great Falls, Mont., P. Pupis \$2 00; J. Beinoras, J. Martinaitis ir A. Dolevičia— po \$1.00.
 Pittsburg, P., S. Špokas \$1.00.
 Frankford—Philadelphia, Pa., J. Gaigalas, J. Kundrotas, A. Zabarauškas, J. Zabarauškas, J. B. ir J. Pečiukas— po \$1.00; A. Bakanauškas ir A. Bružas— po 50c.

Viso ————— \$26.25.
 Tas aukas pasiunčiau į tam tikrą nurodytą vietą. Tikimės, kad aukų priėmėjas pagarsins jas «Kovoje». Jeigu draugai ir da norės sušelpiti draugą V. P., tai malonėkite aukas siųsti šiuo antraštu:

J. B i č k u n a s, 2624 Bridge St., Bridesburg—Philadelphia, Pa.

Drg. J. Bičkunas, prisiųsdamas aukų surašą, sykiu pridavė «Kovos» redakcijai ir kvitą, kuri parodo, jog į Rusiją išsiųsta \$26.25. Jis taipgi pridavė ir laiškėlį nuo vieno redakcijai pažįstamo daktaro iš Lietuvos; iš laiškėlio mato, jog drg. J. Bičkunas sąžiningai rupinasi sušelpimu draugo V. P. Red.

LSS. VII-to rajono draugų atidai.

Gerbiami Draugai ir Draugės. Pranešu jums, kad VII-to rajono ribose lankysis F.J. Bagočius su prakalbomis ir apvažiuos visas VII-to rajono kuopas šiaip:

22	gruodžio 90 kuopo,	Rhone, Pa.	7 val. vakare.
23	„ 24 „	Plymouth, Pa.	„
26	„ 91 „	Edwardsville, Pa.	„
27	„ 2 „	Scranton, Pa.	„
28	„ 33 „	Binghamton, N. Y.	„
29	„ 95 „	Ashley, Pa.	„
30	„ 78 „	Exeter Borough, Pa.	„
31	„ 9 „	Wilkes Barre, Pa.	2 val. po pietų.
31	„ 32 „	Pittston, Pa.	7 val. vakare.

Tai gi, brangūs Draugai, kviečiu visus prie to nemažo darbo surengime maršruto. Plakatus darysime visoms kuopoms kartu, nes taip pigiau. Su meile jūsų tarnas.

LSS. VII rajono org. M. Padolskis, 487 New Grant St., Wilkes Barre, Pa.

Ant pardavimo.

Puiki fotografiška studija su geriausiais įtaisymais ir gražiais naminiiais rakandais parsiduoda labai pigiai iš priežasties ligos. Pirkti galima skyrium: studiją ir rakandus.

Atsiliepkite laišku ar ypatišškai, adresu:

P. Mikonis, 1118 So. 2-nd St., Philadelphia, Pa. (51)

Kuopos I-mo rajono žinokite.

Kad XII konferencija prisielina perkelti į 1 d. sausio 1912 m. Iš priežasties, kad 31 gruodžio, 34 kuopo choras loš «Pabaigtuves» New Britain, Conn. Todėl netik 34 kuopos draugus sulauko nuo konferencijos, bet ir kitus. Todėl kuopos malonės prisiųsti delegatus 1 d. sausio, į pirmiaus pagarsintą vietą.

I rajono sek. V. T. Jokymas.

Vakaras su prakalbomis, dealogais, manologais, dainomis, deklamacijomis, dovanomis ir šokiais. Viską surengia LSS. 22 kuopa, ant 24 d. gruodžio š. m. Freiheit Turner svetainėj, 3417 So. Halsted St. Chicago, Ill. Pradžia 3 val. po pietų. Įžanga 25c. ypatai. Kviečia visus Komitetas.

Svarbus pranešimas.

Draugai ir draugės, Bostono ir apielinkės. Turim progą išgirsti garsių oratorių kalbas. Socialist Party yra surengtas maršrutas, kuris sutvarkytas taip:

Sausio 1 d. salėj Lorimer Hall, 8 val. vakare kalbės C. E. Russell, 15 d. kalbės W. J. Millard, 22 d., 8 val. vakare kalbės J. Slayton, 29 sausio ir 5 vasaria, 8 val. vakare kalbės B. Wilson. Už 5 lekcijas arba prakalbas \$1.00 ir gausite knygą ar laikraštį vertės \$1.00. Tiketus galite ganti pas: P. Kėtvirtį, drg. Kalentą ir L. Grikštą.

Atidai IV-fo rajono kuopoms.

Kurios kuopos neužsimokėjo proporcionališkus dešimtukus į rajono išdą, būtų labai smagu, kad važiuojantiems delegatams į konferenciją įteiktų ir minėtas duoklės atvežti.

IV rajono turtų sek. J. Saltis.

Naujų Metų vakras.

Parengtas LSS. 4 kuopos Chicagoj, Naujų metų vakase, 1 d. sausio, Freiheit Turner svetainėj, 3417 So. Halsted St., pradžia 4 val. vakare. Programas įvalrus; puiki muzika, lietuviški šokiai ir tt. Įžanga tik 25 c. ypatai.

Kviečia atsilankyti Komitetas.

PARANKIAUSIAI VISKĄ SPAUSDINTI

KOVOS SPAUSTUVEJE

Nes viskas atliekama puikiai, greitai ir pagal šių dienų reikalavimus.

REIKALUI ESANT KREIPKĖTĖS

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

“No Work - No Pay”
The Workingman's Problem

Jis tik įseimo šaltį ir paskui turejo gulėti per savaites

DR. RICHTER'S
Pain-Expeller

prašals pavojeingus susivgimus jeigu vartosi su lanku pagal nurodymų, ant dėžutės; 25c ir 50c. už banką. Žiūrėk ant Inkaro ir vardo ant dėžutės.

F. AD. RICHTER & CO., 218 Pearl St., New York.
 Richter-fo Congo Pilds yra geros nuo vilorū malidėfano. 25c ir 50c.

Dr. Ignotas Stankus

Bell Telephone Dickinson 3757 w.

Dėl daktariškos rodos galima atsišaukti pas Dr. Ign. Stankų per telefoną ar laišku ir iš kitų šalių, taipgi Kanados.

— Vienatinis tikras daktaras-lietuvis Philadelphiaj —

Jis yra pabaigęs aukščiausius ir jau paskutinius daktariškus mokslus. Buvo miestavų daktaru mieste Indianapolis Mokėsi ir praktikavojo *The New York Post Graduate Medical School and Hospital*. Visi jo paliudijimai išstatyti yra ofise, kur kiekvienas a silankęs gali juos matyti.

Dabar įrengė savo ločną ligonbutį Philadelphiaj ir tame pačiame name padirbo puikią *medikališką kliniką* su laboratorija, elektriškas mašinas ir ap- tieką su geriausioms gyduolėms. Čia visi ligoniai atranda teisingą pagelbą, iš- sigydo ir palieka sveiki. Štai ką liudija patys ligoniai:

„Nuo visokių spuogų ir išbėrimų, ant veido ir kaklo ir viso kūno, taipogi nuo kitu odos ir kraujo ligų, nera geresnio daktaro, kaip Dr. I Stankus. Daug daktarų atlankiau, bet nei vienas negalėjo išgydyti.“ Taip kalba Jos. Švilpa, 1011 Carlton St Philadelphia, Pa.

„Šiuomi viešai iš iškiu sa- vo širdingą padėką Dr. Stan- ku už išgydymą nervų ligų ir sugražinimą vyriškumo, kuriu kitu daktarai atsisakė išgydyti. I visiems su slap- tomis ligomis patariu kreip- tis pas dr. Ig. Stankų, o ne- pasiga lėsite savo žygio.“

A. Zmuūzen, Salem, Mass

Dr. Ig. Stankus. 1325 S. Front St., Phila-

John Akuotaitis, Montreal, Que. Canada, rašo: „Meilutis gydytojai — Šešta diena, kaip gavau nuo Tamstos liekarstas ir vartoju sulyg užrašo, jau negaliu atsidėkoti Tamstai iš džiaugsmo da tik pusę liekarstu sunadojau bet jau visas sustiprėjau ir b igiu gyti. Daugiau neturiu ką rašyti: nes jau ne- reikalauju daktariškos pagelbos. Ta įkiri liga, kuri taip daug prikankino mane ir kurią kitu daktarai laikė už neišgydomą, dabar jau baigia gyti. Ačiū Tamstoms už pigų ir greitą išgydymą.“

Išgydau pasekmingai ir ant visados nuo:

reumatizmo, skaudėjima šonų, sanarių kaulų, strėnų, kojų, pečių, nuo visokių kraujo ligų užkrečiamu lytišku ligų, triperų, bankorų sifilį, užk etėji- ma ir nedišima vidurių, išbėrimą, niežėjimą ir augimą ant veido ir kūno vi- sokių spuogu, dėdovinių ir slinkimą plauku, galvos skaudėmą, širdies, ink- tu, kepenų ir plaučių ligas, visokias nervų ligas neuralgija, drėbėjimą sana- riu, greitą s pykimą, negalėjimą miegot ir įsgastį, greitą pailsimą, sunkų kvėp. vimą, peršalimo slogas ir nusilpnėjimą sveikatos, visokias moterų ligas skausmingų ir nelegulerišk mėnesinių tekėjimą ir gumbo Išgydau su ope- cija raptura, apendecitis, vėžį, skilvyje augančius akmenis visokius skudulius, guzus (tumors), kepenų, inkstų ir pūslės Darau operacijas ant gyslų kaulų nervų, smėgnų, moterų ir vyrų gimdančių organų, pritrauktas kojas ir ran- kas atitaisau ir padarau sveikas. Taipgi d. ro operacijas ant nosies, akių ir gork es.

Dr. Ignatius Stankus, M. D. 1220 So. Broad Street, Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos: nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4, ir nuo 6 iki 8 vakare
Šventadieniais nuo 1 iki 5 po piet.

GARBUS DAKTARE: neiš- randu žodžiu p dėkavojimu Tamstai už išgydyma skau- dėjimo šonuo e ir po širdies gėlimo strėnų ir skausmin- gy mėnesinių, kurių kiti vi- si daktarai neapsiėmė gydy- ti. Bet Tamistos operacija kaip ranka atėme kentėjimą nuo manęs Ela Mažinacky

57 Pingree St. Dr. Ig. Stankus. 1325 S. Front St., Phila-

PARDUODU LAIVAKORTES

ir siunčiu pinigūs. Atlieku visokius spaudos darbus. Užrašau lietuviš- kus laikraščius. Turiu agenturą ap- saugos nuo ugnies. Priimu pinigūs taupintmal.

P.M.KAITIS

narys 81 kp. LSS. ir 15-os wardos Soc. Partijos
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

ŠOKIŲ MOKYKLA

Waltz, Two-Step, Slide-Step, Barn Dance, Buck & Wing, Irish Jig Clog, Spanish Waltz ir 95 kitokius.

Prof. JULIUS,

2124 S. Halsted st. Chicago, Ill.

MOKYKIS ANGLIŠKAI!

Aš mokinu skaitymą, eklebzavojimą, gramatiką, sintaksę, sudėjimą, istori- ją, arifmetiką, knygvėdytę ir valdiš- kąją tarnystę (civil service) geriausio- mis metodomis ir su geru pasise- kimu. Lekcijas duodu vakare miesto dalyse.

Dienines ir vakarines lekcijos
Siųsk atvirutę adresu:

Chas A. Jaffe,

341 S. 5th st., Philadelphia, Pa.

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Vienatine be persedimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

5½ d. Rotterdamą	11¼ d. Liepoją
III Klessa \$31.00	III kl. \$33.00
II Klessa 45,00	II klessa 47,00
I Klessa 62,00	I klessa 62,00

Reikalaujant emulkesnių žinių kreipki- tės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co.

Gen. Pass. Agent

27 Broadway New York.

DRAUGAI, TEMYKIT!

P.J.Sunkaraitis & F.Časekas
Pirmas lietuviškas fotografistas
Darbą atlieka atsakančiai ir greitai. At- eikit, visi busit užganėdnti.
Traukimo vieta North Park ave.
randasi ant Herrin, Ill.

Kelstone Phone Main 14-28.
Bell Phone Lombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO

423 Pine st. PHILAD., PA.

Prėšmimo valandos:

Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Draugai!

Platinkit, kaip kas gali, savo leidžiamą laikraštį «Kova», kuris drąsiai ir ener- giškai apgina darbininkus ir darbininkiškus reikalus.

“LAISVĖ”

Visuomenės, Kultūros, Politikos, Literatūros, Populiariškai-Moksliskas LAIKRAŠTIS

Eina du sykiu savaitėj: Utarninke ir Pėtnyčioj.

Laikraštis “LAISVĖ” didelio formato, talpina raštus geriausių raš- tininkų ir visuomet pilnas naujausių ir tikriausių žinių. “LAISVĖS” prenumerata Suvienytose Valst. metams 2 dol., pusmečiui 1 dol. Už- rubežiuose—metams 3 dol., pusmečiui—\$1.50.

Ant pažiūrėjimo siunčiam vieną numerį DYKAI!

Užsirašant laikraštį arba turint kokius nors reikalus adresuokite taip:

“LAISVĖ” 242 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Tuojaus išeis iš spaudos

TURINYS: Peržvalga; Pramonė ir Prekyba (G.J.Leveskio ref.); Naminė Higiena (M.Jurgelionienės ref.); Iš sveikatos srities (Dr.A.L.Juška); 10meti- nės “Aušros” sukaktuvės; Ediso no gyvenimas ir darbai; Nuo kada žmonės vartoja Kalendorius; Ką veikė Milwaukee's socialistai (ilustruotas); Pir- moji Gegužės; Nuo ko pacina raudonoji Vėliava; Kaip likti piliečiu (liet. ir angliškai); Patarimai gyvenimui; Eilės; Informacijų Skyriai; Pasakaitės; Įvairūs Receptai; Visokios Statistikos; Juokai ir šiaip įvairūs raštai ir naudingos žinios. Puikiai iliustruotas; daug paveikslėlių ir pagražinimų. Naudingiausias, gražiausias ir geriausias už visus Kalendorius. Didumo 7x10 colių, į 100 ar daugiau puslapių.

Kaina 25 centai. Agentams geras uždarbis.

Kas prisiųs 25c, tam pridėsime gražų kišeninį kalendorių Dovanų.

J. ILGAUDAS, 1613 S. Halsted st., Dept. 3, Chicago, Ill.